

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
ЕВРОПЕЙСКИ СТРУКТУРНИ И
ИНВЕСТИЦИОННИ ФОНДОВЕ

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
ОКОЛНА СРЕДА

ПОМАГАЛО ЗА ЛОВЕЦА: *птици*

Петър Янков
Емил Тодоров
Свилен Чешмеджиев
Владимир Младенов
Мариана Вълчева
Антон Стаменов

Българско дружество
ЗА ЗАЩИТА НА ПТИЦИТЕ

„Подобряване природозащитното състояние на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*, Pallas, 1769) чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида (ПД, 2018)“, осъществяван с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“

www.eufunds.bg

ПОМАГАЛО ЗА ЛОВЕЦА: ПТИЦИ

Автори на текста

- © Петър Янков
- © Емил Тодоров
- © Свилен Чешмеджиев
- © Владимир Младенов
- © Мариана Вълчева
- © Антон Стаменов

Автор на рисунките

- © Виктор Василев

Редактори

Божидар Иванов, Петър Янков, Николай Петков, Тея Иванова, Волен Аркумарев, Михаил Илиев, Герасим Герасимов, Любомир Стефанов

Текстов редактор

Радка Бояджиева

Дизайн и предпечат

Найс АН ЕООД, Емилия Янкова

Печат

Спектър

© Община Шабла, 2022

Второ допълнено издание

София, 2022

ISBN 978-954-8310-48-2

Наръчникът е актуализиран в рамките на Проект „Подобряване природозащитното състояние на червеногушата гъска (Branta ruficollis, Pallas, 1769) чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида (ПД, 2018)“, финансиран по Договор № BG16M1OP002-3.027-0002-C01 от 04.01.2021 г., по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.

СЪДЪРЖАНИЕ

Увод <i>Петър Янков</i>	4
Ловецът в помощ на природата <i>Свилен Чешмеджиев</i>	5
Заплахи за птиците и основни природозащитни подходи <i>Петър Янков</i>	6
Защитени и ловни видове птици <i>Емил Тодоров</i>	9
За помагалото и ползването му <i>Петър Янков</i>	10
Части на тялото на птица <i>Емил Тодоров</i>	12
Ловни видове <i>Емил Тодоров</i>	15
Защитени видове, сходни по външен вид с някои ловни <i>Емил Тодоров, Владимир Младенов</i>	48
Дневни грабливи птици <i>Петър Янков</i>	86
Етични норми на поведение спрямо дивите птици и природата <i>Петър Янков</i>	99
За SmartBirds Pro	103
Срокове за ловуване и дневни норми за отстрел на ловни видове птици	104
Важни телефонни номера	106
Използвана и допълнителна литература	108
Азбучен показалец	110

УВОД

Вярваме, че малцина ще се изненадат от факта, че Община Шабла, в качеството си на бенефициент по проект „Подобряване природозащитното състояние на червеногушата гъска (*Branta ruficollis*, Pallas, 1769) чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида (ПД, 2018)“ преиздава това помагало, създадено от Българското дружество за защита на птиците (БДЗП), съвместно с НЛРС "Съюз на ловците и риболовците в България". Сътрудничеството между местни власти, природозащитници и ловци има далечни корени. Още в края на XIX в., когато стават очевидни сериозните заплахи за българската природа, първи в нейна защита заедно застават биолози, ловци и лесовъди. Днес е още по-очевидно, че всички желаят природата на България не само да бъде запазена, но и да остане все така богата на диви животни. Целта ни е обща и това личи и по еднаквото ни желание браконьерството да бъде сведено до минимум или на места като Калиакра да не бъдат изградени ветропаркове, унищожавачи природната, ловната и туристическата им ценност.

И все пак защо е нужно подобно помагало? В България има много добри учебници и други издания за ловци, а и с интернет възможностите за получаване на информация практически стават неограничени. Но всяко време има своите особености и отражения върху различнитечовешки дейности. Проблемите и трудностите, които трябва да преодолява днешният ловец, са много по-различни от онези, с които се е сблъсквал неговият събрат преди години. Съвременната епоха поставя много по-сериозни предизвикателства пред опазването на биологичното разнообразие и дивеча, които може да се решават единствено с обединени усилия. Именно от тази насока на действие е продиктувано желанието на Община Шабла и БДЗП да подпомогнат ловците по пътя към общата ни цел - една по-богата и по-запазена природа.

Община Шабла от много години работи активно както с природозащитните организации, така и с ловните сдружения и настоящото помагало е един от изразите на това сътрудничество.

Д-р Петър Янков
Основен автор на текста

Ловецът в помощ на природата

Съществува естествена връзка между лова и опазването на дивата природа. Дивечът в България е национално богатство, както и биологичното разнообразие, и българските ловци са негови стопани. Добре запазената природна среда е предпоставка за богато биоразнообразие и добър лов. Тясното сътрудничество между националните и местните власти, екологичните организации и ловците пък неминуемо съдейства за опазване на животинския свят и на околната среда. Ловците прекарват много време сред дивия свят на природата. Те имат пряк досег с нея и богатото биоразнообразие в нашата страна.

Ето няколко начина ловецът да бъде в помощ на опазването на птиците:

- като предоставя данни за защитени видове птици, за открити гнезда, за различни заплахи за дадено местообитание, за браконьерски набези и др.;
- като се включи в някои от мониторинговите схеми на БДЗП - мониторинг на обикновените видове птици, среднозимно преброяване на водолюбивите птици, мониторинг на защитени зони и т.н.;
- като редовно и точно попълва разрешителните за лов с информация за отстреляните ловни видове птици.
- като подава сигнали за намерени мъртви, ранени или бедстващи птици от защитен вид на спешния телефон 112;
- като съобщава на Българската орнитологична централа за открити в природата мъртви птици с орнитологични пръстени.

Прекараното време сред дивата природа предоставя много и интересни преживявания и наблюдения. Често ловците имат шанса да наблюдават защитени видове птици, които са приоритетни за опазване, или пък да откриват гнезда. В друга ситуация примерно може да станат свидетели на заплаха за дадено място, което обаче е приоритетно за опазване поради богатото си биоразнообразие. В трети случаи ловците може да станат свидетели на браконьерство, което е заплаха за даден вид животно. Всички тези данни са от изключителна важност за опазването на дивите птици и техните местообитания, затова е добре да се сигнализира за да бъдат анализирани и използвани с природозащитна цел.

Заплахи за птиците и основни природозащитни подходи

Все повече хора осъзнават, че тревожното състояние на птиците и природата се дължи не на отделни фактори, а на комплексни причини, действащи на големи територии или през продължителни периоди. Сред най-значимите от тях са мащабните промени в земеползването, водещи до изчезване на ключови за оцеляването на дивите животни места. Уедряването на обработваемите земи премахва синорите и напълно закономерно птици като яребицата рязко намаляват. Обезлюдяването на големи райони в планините води до изчезване на малките нивички, а те са източникът на храна за тракийския кеклик, който също изчезва. Изсичането на горите, особено в равнините, не дава никакъв шанс за оцеляване на голям брой свързани помежду си видове животни. Все по-масовото използване на все по-ефективни препарати премахва плевелите и насекомите и не е чудно, че нивите стават „зелена пустиня“ без птиците, които иначе са се хранели в тях. И ако от единични фактори, като хищник например, животното има шанс да избяга, при химикалите този вариант е изключен. Особено тревожна е тенденцията на развитие - към все повече заемани от човека територии, все повече изсечени гори и все по-ефективни химикали на все по-големи и по-големи площи - и това е цялото ни бъдеще занапред...

За да има полза от природозащитните дейности, те трябва да отчитат тези реалности. Малко смисъл имат мерки, насочени да поправят едно-единствено „зло“. Още по-неразумно е да стоварваме вината само върху един фактор. Наистина голямо изкушение е да набедим хищниците за основна причина да няма яребици, пък и лесно и приятно можем

да се опитаем да решим проблема - една хайка и готово! Но яребиците няма да станат повече, ако ги няма ивиците дървета, храсти и треви край междуселските пътища и ако трактори и самолети сипят тонове химикали в земите им! Както няма да станат повече и кеклиците, ако ще да пускаме стотици хиляди по места, където няма да могат да намерят укрытия и храна!

Още от древността по българските земи са вземани мерки за опазване на дивите животни. От поверията, че зло чака този, който убие египетски лешояд или лястовица, забраните за лов и бранищата (праобразите на днешните резервати), през първия Закон за лова от 1897 г., изпреварил със своята напредничавост с повече от десетилетие другите европейски държави, до съвременните закони и Натура 2000 - това са все опити на обществото и държавата да защити природата като най-ценната част от националното богатство. Защото злато, пари и акции

може да се купят, изработят или вземат назаем, но въздух, вода и прохладата - няма откъде и как.

От 90-те години на миналия век в България най-модерните природозащитни практики, основани на професионалния, комплексен и научен подход в опазването на биологичното разнообразие. Сега вече са нещо съвсем естествено плановете за действие за видове, орнитологично важните места като основа на мрежата Натура 2000 (и едните, и другите са залегнали в Закона за биологичното разнообразие), природозащитните приоритети и стратегии, за които в края на 80-те години на ХХ в. никой в България не беше чувал.

Разработените от BirdLife International и прилагани в международен мащаб принципи за модерно опазване на биологичното разнообразие са прости. Те включват предварително определяне на приоритетите, целите и стратегията за постигането им, последвани от действия за конкретния вид, дейности за опазване на важните за видовете природни места, на мерки за природосъобразно стопанисване на природните местообитания и на привличане и въвлечане на нови и нови хора в опазването на природата чрез подходи, които им носят приходи от опазената природа.

Определянето на приоритетите, целите и стратегията означава въз основа на научни данни да се установят най-нуждаещите се природни обекти и най-правилните начини за опазването им. То задължително включва и преценка за разумността на използваните средства, т.е. с наличното да се постигне най-значим резултат за природата.

Действията за конкретен вид са най-разбираеми, най-лесни и най-често прилагани. Ако видът страда от липса на храна - прави се подхранване, ако има недостиг на места за гнездене - поставят се изкуствени гнездилици и т.н. Разбира се, има и „невидими“ мерки на ниво вид - поставя се под защитата на закона, специално за него се разработват план за действие, срокове на ловуване, норми на отстрел и т.н.

Само мерките в помощ на вида не могат да му осигурят оцеляване в дългосрочен план. Ясно е, че колкото и да е защитен със закон и да не го преследва никой, ако няма къде да намери храна, къде да отгледа малките си или да пренощува по време на миграция, с него е свършено. Затова се появи подходът за опазване на местата от значение за птиците. Най-често това опазване става, като териториите се обявяват за защитени (по Закона за защитените територии) или защитени зони (по Закона за биологичното разнообразие - това са защитените зони от мрежата Натура 2000), на чиято територия се налагат ограничения и забрани, които да позволят тези места наистина да предоставят необходимото на птиците за тяхното оцеляване. Характерно е, че по правило този

подход на благодетелства и много други организми - растения и животни, както и самия човек (например чрез опазването на водни ресурси, гори и т.н., както и чрез възможности за приходи от туризъм). Със своите над 30% от територията на страната зоните от мрежата Натура 2000 не само предоставят жизненоважни за дивите животни места, но и осигуряват изключително важната връзка между тези места.

Най-труден за разбиране и за прилагане е подходът за опазване на местообитанията. Когато трябва да се опази една колония чапли, това става лесно - мястото се обявява за защитено. Не е възможно обаче да се обявят за защитена територия няколкостотин декара ниви, за да се опазят гнездящите в тях яребици. В такава ситуация се прилага подходът на определяне на такива форми на обичайна стопанска дейност (за нивите - срокове на агротехническите мероприятия, видове и количества химикали и др.), които да дадат максимален шанс на яребиците успешно да отгледат потомството си. Мерките са еднакви и същи за всички други подобни ниви с яребици, т.е. за цялото местообитание „ниви“ на цялата територия на страната. Тъй като в подобни случаи са наложителни известни ограничения, се прилагат и схеми на изплащане на компенсация за пропуснатите ползи - практики, които станаха възможни за нашата страна след влизането ѝ в Европейския съюз.

Дори и да са възможно най-добре организирани, посочените три подхода ще са без особен резултат, ако липсва нагласа и подкрепа от колкото може повече хора за тяхното прилагане. Някои ще го правят по волята на сърцето си, други - по повика на разума си, но най-много ще са тези, които имат пряка изгода от опазването. Затова държавата чрез различните схеми за компенсация, субсидии и други плащания прави изгодно за хората да обработват земите си природосъобразно, да имат земи в зони от Натура 2000. От своя страна, общините и природозащитните организации полагат усилия хората да научат какви възможности имат за получаване на средства от природосъобразно управление на земите си, както и да им помогнат да печелят от това, от екотуризъм и от чиста продукция.

Един особено болезнен въпрос е добиването на „зелена“ енергия от ветрогенератори и соларни паркове. По принцип възобновяемите източници на енергия са нужни. Но дори да загърбим факта, че ветровете и соларните паркове неминуемо ще доведат до покачване цените на електроенергията за обикновените хора, тези съоръжения може да се разглеждат като приемливи само ако са на правилните места, където няма да убиват прелетни и мигриращи птици.

Защитени и ловни видове птици

По богатство на орнитофауната си България се нарежда на второ място в Европа след Испания. У нас се срещат 420 вида птици, или общо 78% от европейската орнитофауна. Като гнездящи са регистрирани 288 вида. В страната обитават значителна част от европейските гнездови популации на царския орел (*Aquila heliaca*), полубеловратата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), големия маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*) и черногърбото каменарче (*Oenanthe pleshanka*).

По-голямата част от птиците у нас са прелетни. През Източна България преминава Западночерноморският миграционен път Via Pontica, по който ежегодно прелетат стотици хиляди водолюбиви, грабливи и пойни птици от над 110 вида. Повече от половината от европейската популация на белия щъркел (*Ciconia ciconia*), розовия пеликан (*Pelecanus onocrotalus*) и малкия креслив орел (*Aquila pomarina*) преминават по този път. От зимуващите видове водолюбиви птици без съмнение България – и по-специално езерата до Шабла и Дуранкулак – са от изключителна важност за опазването на критично застрашената червеногуша гъска (*Branta ruficollis*) и малката белочела гъска (*Anser erythropus*). Днес 41% от срещашите се в България птици имат неблагоприятен природозащитен статус – 154 вида са включени в Червената книга, а критично застрашени от изчезване са 31 вида.

Ловен вид по смисъла на закона са всички бозайници и птици – обект на лов, които живеят на свобода при естествени условия или се развъждат в заградени територии с ловностопанска цел. Всички ловни видове са посочени в Приложение №1 към чл. 5, ал. 2, т. 1 и ал. 5 от Закона за лова и опазване на дивеча. От птиците най-често обект на лов са пъдпъдък, фазан, яребица, зеленоглава патица, голяма белочела гъска, гургулица, горски бекас, гривяк, зимно бърне. В същото време значителна част от защитените птици се срещат във и около влажните зони и земеделските земи, които често съвпадат с ловните полета. Защитени видове като червеногушата и малката белочела гъска, белооката, кафявоглавата и тръноопашатата потапница са само част от видовете, които нерядко попадат в полезрението на ловците поради факта, че правят смесени ята заедно с видовете птици, обект на лов. Така например големите белочели гъски, които са ловен вид, правят смесени ята заедно със застрашената червеногуша гъска и вероятността за нейния отстрел често е твърде голяма. Защитеният ливаден дърдавец може да бъде объркан със сходния на пръв поглед пъдпъдък, освен ако не бъдат забелязани навреме неговите ръждивокафяви крила и висящи крака при излитане.

Позаването, правилното определяне и разграничаването в природата на ловните и защитените видове е в основата на провеждането на разумен лов и опазването на популациите на защитените видове птици.

За помагалото и ползването му

В ръцете ви е пособие, предназначено да улесни решаването на основен проблем пред ловеца, излязъл на лов за птици – бързото и сигурно разпознаване на дивеча. Затова акцентираме не само върху важноста птицата да се разгледа внимателно преди вдигането на пушката, но и как определянето на вида да стане най-бързо. Ето защо описанията включват преди всичко тези белези, които ще ви позволят сигурно определяне за секунди – особено когато вече имате известен опит и сте си направили труда предварително да прегледате текстовете и илюстрациите или да ги „приложите“ върху снимки или други илюстрации.

В пособието са включени общо 68 вида птици в три основни групи, отбелязани за улеснение с различни цветове: ловни видове, защитени видове, сходни по външен вид с някои ловни, дневни грабливи птици. Последните две групи, макар и твърде характерни и защитени със закон, нерядко стават жертва на противозаконен отстрел, което налага специалното им представяне тук. Подредбата и имената на птиците са по най-новата класификация, възприета от Българския национален комитет по редките видове птици. За улеснение са дадени и най-честите синоними на българските имена. Тъй като ловците добре познават големината на основните видове птици, както и техните местообитания, подробна информация за тях не е представена. Не разглеждаме и разпространението и храната на различните видове, за които има съвременни и по-точни справочници. Заплахите и природозащитните мерки са разгледани най-общо в отделна глава.

Всеки от видовете е представен с кратко описание с акценти на ключовите за различаване белези, които са показани и на рисунки на кацнала и на летяща птица, на мъжки и женски, на възрастен и млад индивид, както и когато има разлика в оперението на половете и на птиците от различна възраст. Под всеки вид са представени с ключовите отличителни белези и по-дребни рисунки сходните видове, с които той може да бъде сгрешен. Това не се отнася за грабливите и рибоядните птици, които по закон са забранени за отстрел. В тези групи са представени видовете, които най-често биват незаконно отстрелвани, включително и някои от най-заstraшените в България видове, при които отстрелът продължава да бъде сериозен проблем.

В редица случаи още преди да е възможно да се определят птиците по вид, информация за тях може да се получи от формата или начина на полет на ятото. Ако сред клиновидните ята на големите белочели гъски например забележите бързо летящо компактно ято от по-дребни гъски,

наподобяващо по полет на ято скорци, можете да бъдете сигурни, че това са защитените червеногуши гъски. Силуетът и начинът на махане при полет също носят много информация за тренираното око още от разстояние. „Класически“ в това отношение са два вида, обитаващи сходни местообитания и често мигриращи заедно – пѣдпѣдкѣт и ливадният дърдавец (защитен вид). Аналогично е положението с лиската и зеленоножката (защитен вид), които при внимателно вглеждане може за части от секундата да бъдат различени само по силует.

Много често и ловци, и други хора задават въпроса как се броят птици. Разбира се, не може да има еднозначен отговор, защото всяка група се брой по определен начин; дори един и същ вид през различните сезони се брой различно. По принцип повечето птици може да бъдат преброени най-точно там, където образуват струпвания.

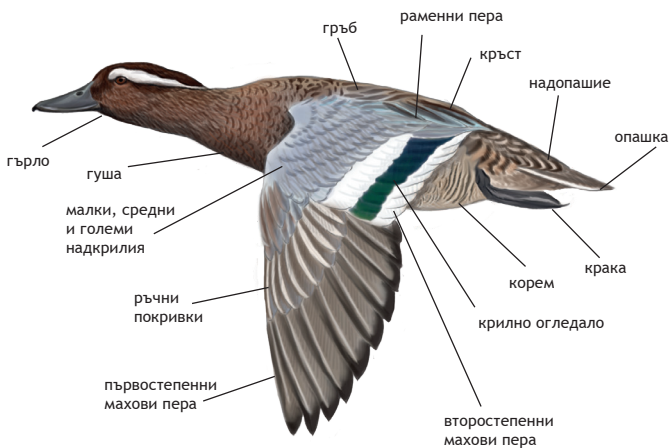
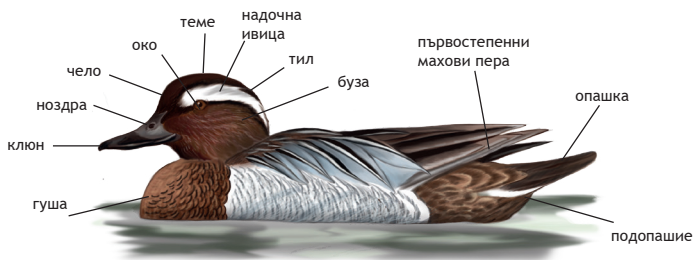
За дивите гъски и патици това са водоемите, в които презимуват, за реещите се мигриращи птици – на местата с т.нар. тесен фронт на миграция и пр. През зимата дивите гъски може да бъдат преброени най-точно призори, като наблюдателите се разполагат около водоема, където са пренощували птиците, по такъв начин, че да могат да обхванат всички разлитаци се в различни посоки ята. Ако излитането е нормално (не е залпово поради изстрел или друго безпокойство), ятата се изнасят постепенно към местата за хранене и позволяват да бъдат броени отначало всяка гъска индивидуално, после с увеличаването на броя излитачи птици – на „петици“, „десетици“ или „стотици“, като при големи ята „площта“ на 100-тината гъски например се нанася върху останалата площ на летящото ято. Естествено, че в такива случаи става въпрос за оценка, а не за точно броене, но това е засега приетата методика навсякъде по света.

Все по-често обаче започват да се използват съвременни средства – фото- и видеозаснемане, които могат да дадат още по-точни оценки на числеността. Далеч по-лесно е броенето на зимуващите диви патици, тъй като през деня те прекарват времето си във водоемите. Тогава с далекогледна трѣба се сканира („отчита“) целият водоем и се записва броят на индивидите от всеки вид.

В орнитологичната литература има утвърдени методики за броене на птици, някои от които са преведени на български. БДЗП има разработени и адаптирани за България редица подробни методики за преброяване на птиците, повечето от които са одобрени от МОСВ (Министерство на околната среда и водите) и може да се използват от всеки заинтересован.

ЧАСТИ НА ТЯЛОТО НА ПТИЦА

Лятно бърне

♂ мъжки

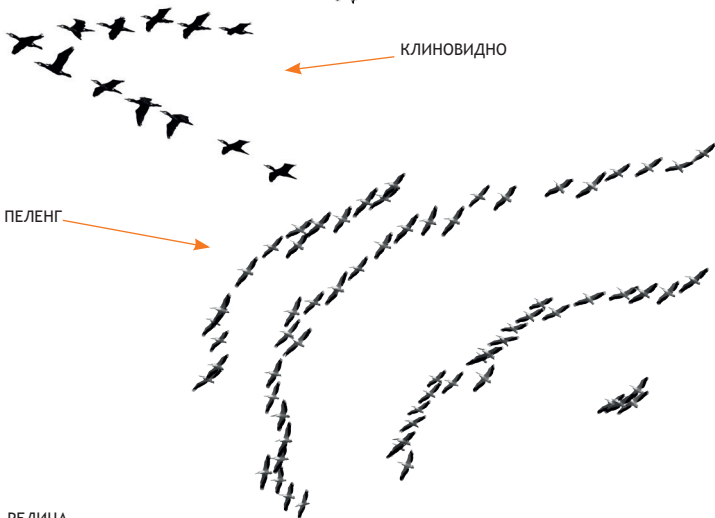
♀ женски

ВИДОВЕ ЯТА

ХАОТИЧНО

КЛИНОВИДНО

ПЕЛЕНГ

РЕДИЦА

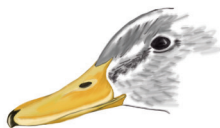
КЛЮНОВЕ

корморан

гъска

патица

ястреб

сокол

фазан

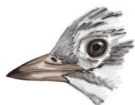
зеленоножка

бекарина

гълъб

чучулига

врана

Глухар (*Tetrao urogallus*)

Див петел, глушец

Разпознаване в природата:

Мъжките са с блестящо синьо-черно оперение, червена вежда и бяло петно в предната част на кафявото крило. Женските са значително по-дребни, с по-семпло кафеникаво оперение и ръждиви гърди. Видът е в Червената книга, категория „застрашен“.

Период за размножаване и миграция: (март) април-юни, постоянен вид

Срок за ловуване (мъжки): от 15 април до 15 май

Дневна норма за отстрел от един ловец: определена от ИАГ (Изпълнителната агенция по горите) въз основа на таксация на вида

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

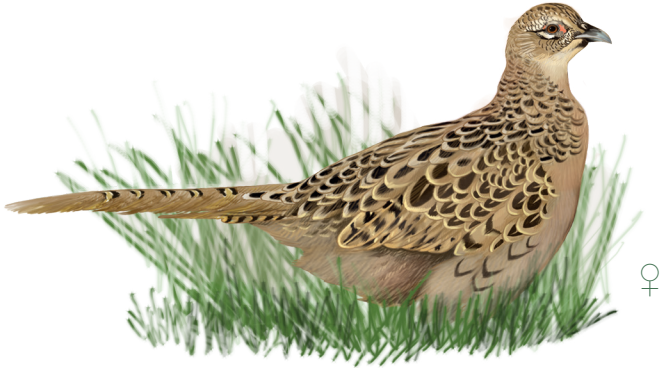

Фазан (*Phasianus colchicus*)

Разпознаване в природата:

Мъжките са с черна глава, често с бял пръстен на шията, червена „маска“ около очите и дълги кафяви опашни пера с напречни тъмни ивици. Женските са с изцяло светлокафяво оперение, с по-тъмни петна и по-къса опашка.

Период за размножаване и миграция: март-май,
постоянен вид

Срокове за ловуване: от 1 октомври до 31 януари (до 28
февруари за фермерно произведени)

Дневна норма за отстрел от един ловец: 2 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

Яребица (*Perdix perdix*)

Арембица, ярабица, кокошарка, кукирица

Разпознаване в природата:

Оперение сивокафяво. Челото, бузите и гърлото канеленокафяви. На гърдите с голямо тъмнокафяво петно при мъжките, по-малко или почти липсва при женските. Среща се предимно в земеделски земи, често на ята, особено през зимата.

Период за размножаване и миграция: април-юни, постоянен вид

Срокове за ловуване: от 1 октомври до 30 ноември (до 31 януари за фермерно произведени)

Дневна норма за отстрел от един ловец: 4 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Ливаден дърдавец

- по-дребен
- в полет краката се подават иззад опашката
- крилата отгоре са ръждивокафяви

Пъдпъдък (*Coturnix coturnix*)

Перпераица, ферферица, пудпудалкя, ждрапалец

Разпознаване в природата:

Оперението е бежовокафяво с надлъжни щрихи и петна по тялото. Мъжкият е с черно гърло. При женската то е светло. По-често може да се чуе, отколкото да се види. Брачната песен е характерна: пъд-пъдък, пъд-пъдък. В полет може да се сгречи с ливадния дърдавец.

Период за размножаване и миграция: април-август, гнездящ, прелетен, частично зимуващ вид

Срокове за ловуване: от втората събота на август до 30 ноември

Дневна норма за отстрел от един ловец: 15 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Ливаден дърдавец

- по-дребен
- в полет краката се подават иззад опашката
- крилата отгоре са ръждивокафяви

Тракуйску кеклик (*Alectoris chukar*)

Харманлийски кеклик, тиклица

Разпознаване в природата:

Прилича на планинския кеклик, но е малко по-дребен. Подбрадието и гърлото са кремави. Ограждащата ги черна огърлица завършва остро върху гушата. Зад окото има петно от кафяви перца. Води по-скрит начин на живот. Излита по-тихо, лети по-бързо и стремително. Категория „застрашен“ в Червената книга на България.

Период за размножаване и миграция: март-юни, постоянен вид

Срокове за ловуване:

от 1 октомври до 30 ноември (до 31 януари за фермерно произведени)

Дневна норма за отстрел от един ловец: 4 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

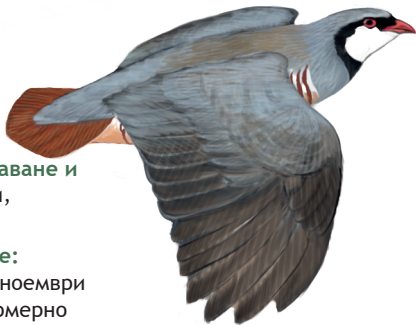
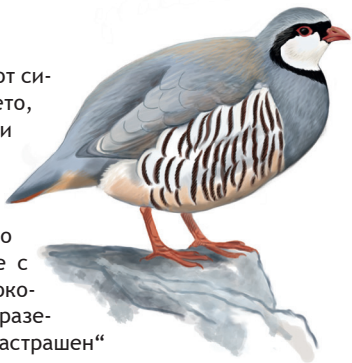

Планински кеклик (*Alectoris graeca*)

Кеклик, скална яребица, тиклица

Разпознаване в природата:

Вид с характерна комбинация от синьосиво и кафяво в оперението, черна огърлица и белезникави гърло и шия. Тяло с тъмни напречни препаски отстрани. Клюн и крака червени. Може да се сгреша единствено с тракийския кеклик, който е с по-голямо кафяво петно зад окото, кремава шия и по-ясно изразена бяла вежда. Категория „застрашен“ в Червената книга на България.

Период за размножаване и миграция: март-юни, постоянен вид

Срокове за ловуване:

от 1 октомври до 30 ноември (до 31 януари за фермерно произведени)

Дневна норма за отстрел от един ловец: 4 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

Гривяк (*Columba palumbus*)

Гриваш, гривеч, татъл, тафта

Разпознаване в природата:

Видимо по-едър от домашните гълъби. Оперението е синьо-сиво с характерно бяло петно от страни на врата. В полет ясно се вижда широка бяла напречна ивица по средата на крилото.

Период за размножаване и миграция: април-юли, постоянен и скитащ, зимуващ вид

Срокове за ловуване: от втората събота на август до втората неделя на февруари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 10 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Хралупар

- по-дребен
- липсват белите ивици по крилата, както и петното на шията
- краят на опашката и външният ръб на крилото са черни

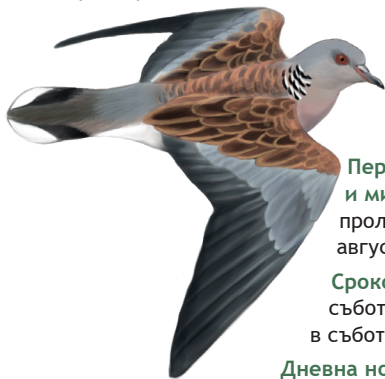
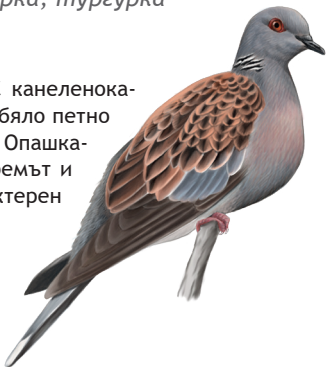

Гургулица (*Streptopelia turtur*)

Гургурушка, гърлица, гугушурка, тургурка

Разпознаване в природата:

Почти с размерите на гугутка. С канеленокафяви криле, сиви тяло и глава и бяло петно с черни ивици от страни на врата. Опашката е тъмна с бели краища, а коремът и страните на тялото - бели. Характерен бърз, стремителен полет.

Период за размножаване и миграция: април-юли, пролетен прелет март-април, есенен август-октомври

Срокове за ловуване: от втората събота на август до 30 ноември (само в събота и официални празнични дни)

Дневна норма за отстрел от един ловец: 8 броя. При организиран ловен туризъм - 24 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Хралупар

- по-едър
- върхът на опашката и външният ръб на крилото са черни

Гузъмка (*Streptopelia decaocto*)

Гузушка, гузусун, гургутка,
гузувшина, гузушчук

Разпознаване в природата:

Често срещана птица в населените места. Оперението ѝ е изцяло сиво с характерна черна ивица от страни на врата. В полет се виждат черните върхове на крилете и белите окрайца на опашката.

Период за размножаване и миграция: март-септември, постоянен

Срокове за ловуване: от втората събота на август до 31 декември

Дневна норма за отстрел от един ловец: 10 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

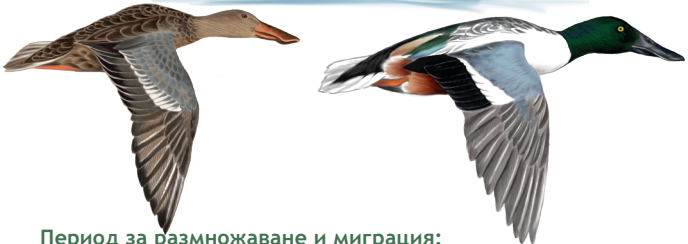
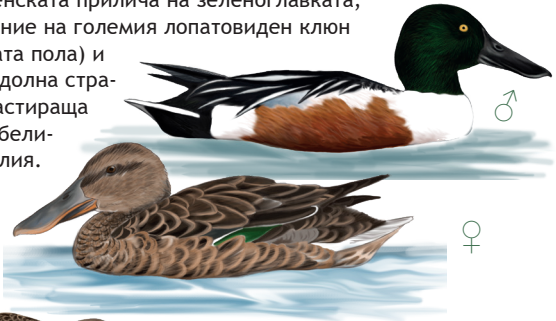

Клопач (*Anas clypeata*)

Лопатар, кепча гага, кипча

Разпознаване в природата:

Мъжкият е със зелена глава, бяла гуша и кестеняви гърди. Горната предна част на крилете е светлосиня, крилното огледало зелено, граничещо отпред с бяла ивица. Женската прилича на зеленоглавката, с изключение на големия лопатовиден клюн (и при двата пола) и кафявата долна страна, контрастираща в полет с белите подкрилия.

Период за размножаване и миграция:

май-юли, гнездящ, мигриращ и зимуващ вид

Срокове за ловуване: от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

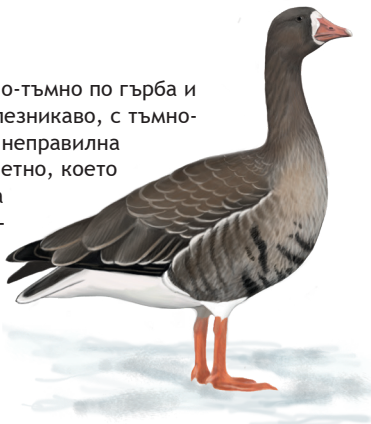

Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*)

Лълъчка, каракас

Разпознаване в природата:

Оперението е сиво-кафяво, по-тъмно по гърба и крилете. Отдолу тялото е белезникаво, с тъмно-кафяви напречни препаски с неправилна форма. На челото има бяло петно, което започва от основата на клюна и на темето не достига до нивото на очите. Краката са жълтооранжеви. Младите птици са без бяло петно на челото. Тялото им отдолу е без напречни препаски.

млада птица

Период за размножаване и миграция:

не се размножава в България, мигриращ и зимуващ вид

Срокове за ловуване: от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 3 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Малка белочела гъска

- по-дребна
- с по-къси шия и клюн
- бялото петно на челото е по-голямо и достига назад зад линията на очите

Сива гъска

- в полет крилата отгоре видимо са по-светлосиви
- опашката е с широк бял кант по края

Двата вида формират смесени ята с голямата белочела гъска.

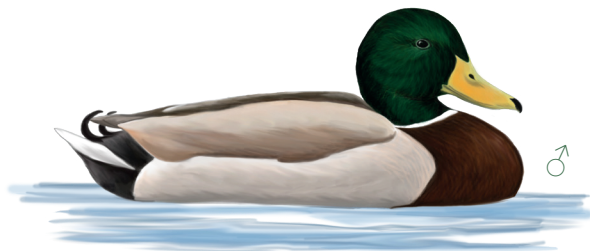

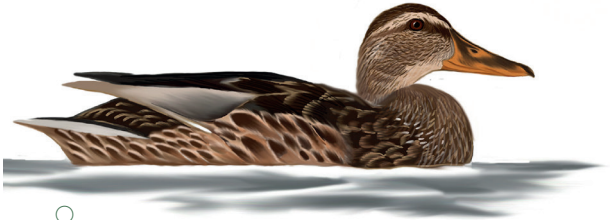
Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*)

Зеленоглавка, ешилбаш, ишил, юрдек

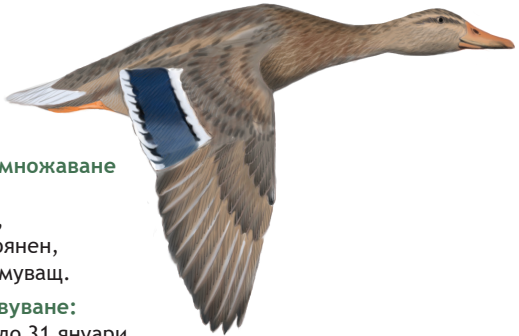
Разпознаване в природата:

Мъжките са с металнозелена глава, бял пръстен на шията и кафяви гърди. Останалата част на тялото е светлосива. Женските са с кафяво оперение с по-тъмни петна. И при двата пола крилното огледало е синьо, ясно видимо при излитане и в полет.

♀

Период за размножаване и миграция:
февруари-юни,
гнездящ, постоянен,
мигриращ и зимуващ.

Срокове за ловуване:
от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел
от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Сива патица

- малко по-дребна
- мъжкият е с изцяло тъмносиво оперение, черен клюн и подопашие
- женската прилича на зеленоглавата патица
- и двата пола са с характерно бяло огледало в крилото, добре видимо в кацнало положение и при излитане

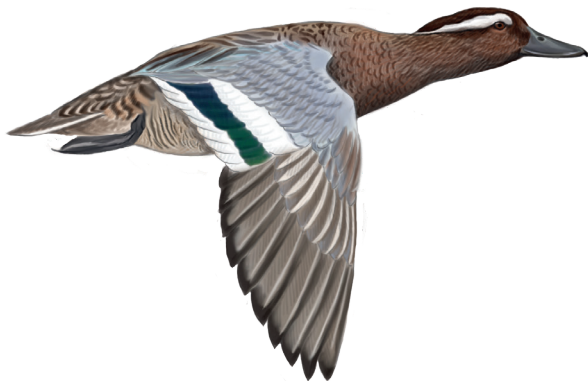

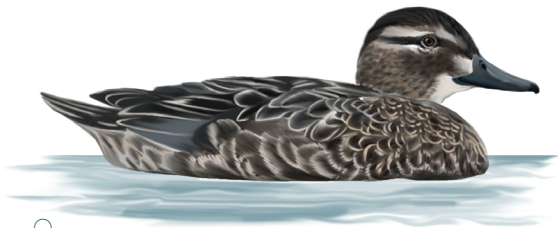
Лятно бърне (*Anas querquedula*)

Чекръкчийка, кречитал, къкърдак, гач

Разпознаване в природата:

Значително по-дребно от зеленоглавката. За мъжкия са характерни голямата бяла извита назад вежда и сивокафявото оперение. Женската е със светла надочна ивица, белезникаво гърло и светло петно в основата на клюна, който и при двата пола е сив. В полет мъжкият е със сивобели крила и кафяви гуша и гърди. Женската е с изцяло кафеникаво оперение. Червена книга, категория „Уязвим“.

♀

Период за размножаване и миграция: май-юли, гнездящ и прелетен вид

Срокове за ловуване:
от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Белоока потапница

- с изцяло шоколадово-кафяво оперение
- открояващо се бяло подопашие

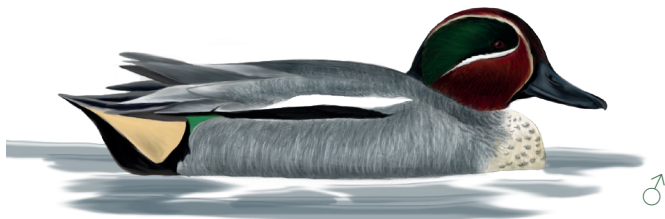

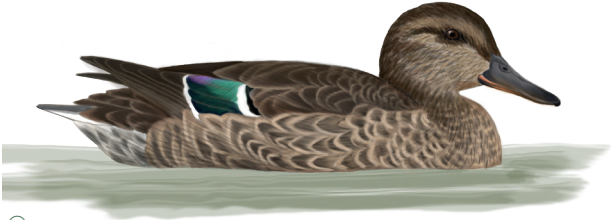
Зимно бърне (*Anas crecca*)

Примкар, пелюмчия, тривчи, варе

Разпознаване в природата:

Мъжкият в брачно оперение има кестенява глава със зелени страни, като зеленото е оградено с тясна жълта ивица. Страните на подопашиято са светложълти, рамкирани с черно. Женската е изцяло кафеникава с надлъжни тъмни резки и петна. И при двата пола крилното огледало е зелено, ясно видимо при излитане и в полет.

♀

Период за размножаване и миграция:

май-юли, рядко гнездящ, мигриращ и зимуващ вид.

Срокове за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Белоока потапница

- малко по-едра
- с изцяло шоколадовокафяво оперение и открояващо се бяло подопашие

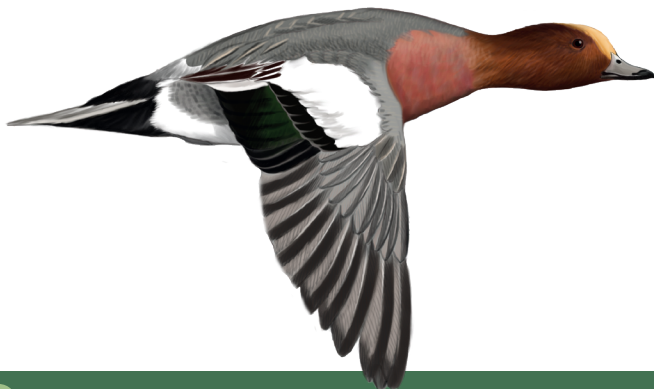

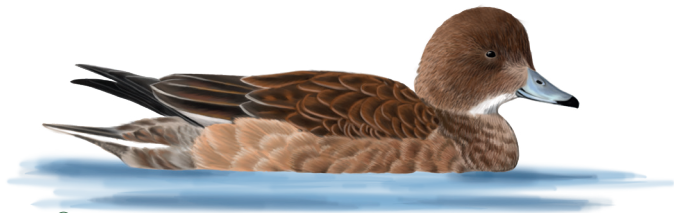
Фиш (*Anas penelope*)

Патица свирачка, свирач, фиовец, аламбаш

Разпознаване в природата:

Главата и шията на мъжкия са кестеняви, челото и темето кремавожълти, гърдите виненорозови, останалата част от тялото е сива, с черно подопашие и бяла ивица пред него. В полет прави впечатление голямото бяло петно на надкрилията. Крилното огледало е зелено. Женската е матово ръжди-вокафява до сивкава, напръскана с вариращи по брой петна и шарки. Клюнът е светлосив с черен връх.

♀

Период за размножаване и миграция: не се размножава в България; мигриращ и зимуващ вид

Срокове за ловуване:
от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Белоока потапница

- малко по-едра
- с изцяло шоколадовокафяво оперение
- открояващо се бяло подопашие

Кафявоглава потапница

- мъжкият е с ръждивочервена глава, черни гърди и подопашие, сивобял корем и крила

Качулата потапница (*Aythya fuligula*)

Качулато бърне, черна потапница

Разпознаване в природата:

Мъжките са с черно оперение и качулка от по-дълги пера на главата. Страните на тялото са бели. Окоето е жълто. Женските са кафяво-черни, с по-светли страни на тялото, изпъстрени при повечето с неясни тъмни петна. Около основата на клюна имат неголямо бяло петно. В полет и двата пола са с ясно забележими бели ивици в крилето и бял корем.

Период за размножаване и миграция:

не се размножава в България, мигриращ и зимуващ вид

Срокове за ловуване:

от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Белоока потапница

- с изцяло шоколадовокафяво оперение
- открояващо се бяло подопашие

Кафявоглава потапница

- мъжкият с ръждивокафява глава, черни гърди и подопашие, сивобели корем, страни на тялото и крила

Шилоопашата патица (*Anas acuta*)

Шилоопашата плувка, дългоопашата патица, кълкуйрук, кукуруц

Разпознаване в природата:

Мъжкият е със силно удължени средни опашни пера. Главата и вратът са кафяви, гърдите и шията отпред са бели, като отстриани белият цвят продължава нагоре с тънки бели клиновидни ивици. Крилното огледало е тъмнозелено, оградено отзад с бяла, а отпред със светлоръждива ивица. Женската прилича на зеленоглавката, но е с по-тънка шия и стройно, изпъстрено с кафяво тяло, тъмносив клюн и почти едноцветна кафява глава.

♀

Период за размножаване и миграция: не се размножава в България, мигриращ и зимуващ вид

Срокове за ловуване: от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Сива патица

- мъжкият с преобладаващо тъмносиво оперение, черен клюн и подопашие
- и при двата пола бяло огледало в крилото

Лиска (*Fulica atra*)

Черна лиска, водно пиле, курнида, куклика

Разпознаване в природата:

С големина на бърне. Оперението е изцяло черно, а клюнът къс и снежнобял. Възрастните имат характерна бяла рогова пластинка на челото, сливаща се с клюна. Младите са със сивкаво оперение и белезникава шия.

Период за размножаване и миграция: април-юли, гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид

Срокове за ловуване:
от 1 октомври до 31 януари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 5 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Зеленоножка

- по-дребна, с тъмно оперение и маслиновокафяв гръб
- с червена рогова пластинка на челото и червен клюн с жълт връх
- с характерна бяла ивица от страни на тялото и бяло подопашие

Горски бекас (*Scolopax rusticola*)

Куконос, бекаса, кантакуз, гагоноска

Разпознаване в природата:

Челото и предната част на темето са кафяво-сиви.

Горната страна на главата е с широки тъмнокафяви напречни ивици. От основата на клюна до окоето има тясна черна ивица. Общият тон на останалото оперение е пъстрокафяв. Крилата са широки. Краката са къси, а клюнът – дълъг.

Включен е в Червената книга на България, категория „застрашен“.

Период за размножаване и миграция:

май-юли, гнездящ, прелетен и зимуващ вид

Срокове за ловуване:

от втората събота на август до последния ден на февруари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 10 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Голяма бекасина

- по-дребна; коремът раиран
- отстрани на опашката две широки бели полета
- обикновено излита без звук

Малка бекасина

- значително по-дребна, с по-къс клюн и по-къси крила

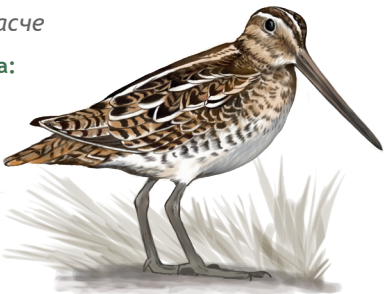

Средна (обикновена) бекасина (*Gallinago gallinago*)

Бекасин, кръшкач, бекасче

Разпознаване в природата:

Подобна на голямата бекасина по окраската на главата и горната част на тялото; гърлото е белезникаво, а гушата жълтеникава с дребни кафяви щрихи; останалото оперение отдолу е бяло с тъмнокафяви препаски само по страните на тялото. Опашката отстрани е без широки бели полета. Излита стремително с хрипливи звуци и веднага започва да „кръшка“ рязко, като завива ту наляво, ту надясно. Червена книга, категория „критично застрашен“.

Период за размножаване и миграция: рядко гнезди в България, прелетен и зимуващ вид

Срокове за ловуване: от втората събота на август до последния ден на февруари

Дневна норма за отстрел от един ловец: 10 броя

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Голяма бекасина

- малко по-едра; коремът раиран
- отстрани на опашката две широки бели полета
- обикновено излита без звук

Малка бекасина

- значително по-дребна, с по-къс клон и по-къси крила

Сврака (*Pica pica*)

Разпознаване в природата:

С характерно черно-бяло оперение, дълга опашка със зеленикав оттенък. В полет къси заоблени крила с голям бял панел на „ръката“. Полет пърхаш, по права линия, с моментни планирания при връхлитания от високо дърво право на земята. Среща се в цялата страна, с изключение на планинските и гористите райони на Рила, Пирин, Западни Родопи, Стара планина и Витоша.

Период за размножаване и миграция: март-юни, постоянен

Срокове за ловуване: целогодишно* извън гнездовия период**

Дневна норма за отстрел от един ловец: определя се със заповед на МЗМ и МОСВ

*ЗЛОД, **ЗБР забранява ловуването в размножителния период

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

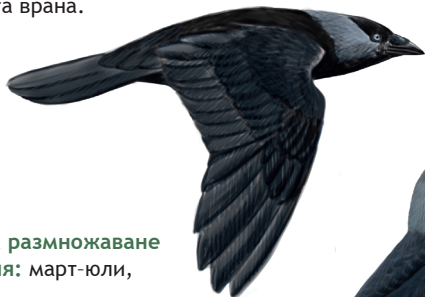

Чавка (*Corvus monedula*)

Гарга

Разпознаване в природата:

Птица с големината на гълъб с общо едноцветно черно-сиво оперение с по-светло сиви страни на шията и тил. В полет с бързи и дълбоки махове, крилата изглеждат дълги и тесни, с къс и широк врат и къса човка. Има разпръснато разпространение в цялата страна, предимно в равнинните и полупланинските райони. Отсъства в планините и в обширните горски райони. Често срещан вид в градовете. През есента и зимата образува смесени ята, до няколко хиляди, с посевната врана.

Период за размножаване и миграция: март-юли, постоянен

Срокове за ловуване: целогодишно* извън гнездовия период**

Дневна норма за отстрел от един ловец: определя се със заповед на МЗМ и МОСВ

*ЗЛОД, **ЗБР забранява ловуването в размножителния период

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

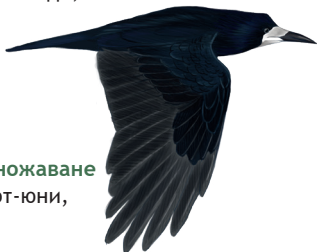

Посевна врана (*Corvus frugilegus*)

Полска врана

Разпознаване в природата:

Изцяло черна птица със светла гола кожа около основата на клюна. Погледнато под определен ъгъл, оперението има лилав оттенък. В полет с гъвкави, бързи и дълбоки махове, заоблен почти клиновиден връх на опашката. У нас се среща в Дунавската равнина, Лудогорието, Добруджа, Тракийската и Бургаската низина, Софийското поле. Често срещан вид в градовете. През есента и зимата образува смесени ята, до няколко хиляди, с чавката.

Период за размножаване и миграция: март-юни, постоянен

Срокове за ловуване: целогодишно* извън гнездовия период**

Дневна норма за отстрел от един ловец: определя се със заповед на МЗМ и МОСВ

*ЗЛОД, **ЗБР забранява ловуването в размножителния период

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Гарван

- по-едър
- с по-масивен клюн

Сива Врана (*Corvus cornix*)

Разпознаване в природата:

На големина е колкото посевната врана, но с двуцветно сиво-черно оперение. Гърбът, коремът и подкрилията са сиви. Главата, гушата, гърдите, опашката и маховите пера на крилата са черни. Полетът изглежда апатичен и небрежен с колебливи махове, без всякакъв устрем. Среща се в цялата страна, с изключение на най-високите части на планините и районите с обширни горски масиви (например Странджа).

Период за размножаване

и миграция: март-юли,
постоянен

Срокове за ловуване:

целогодишно* извън гнездовия период**

Дневна норма за отстрел от един ловец: определя се със заповед на МЗМ и МОСВ

*ЗЛОД, **ЗБР забранява ловуването в размножителния период

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове:

Гарван

- по-едър
- с по-масивен клюн

Обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*)

Косер

Разпознаване в природата:

По-едър от врабче, с едноцветно или охристо напетнено лъскавочерно оперение. Полет бърз и леко вълнообразен, силуетът е характерен, с доста остри крила и къса опашка. Среща се в цялата страна, с изключение на високопланинските райони и обширните горски масиви. В края на лятото и есента образува големи ята от по няколко хиляди екземпляра.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юли), постоянен

Срокове за ловуване: целогодишно* извън гнездовия период**

Дневна норма за отстрел от един ловец: 30 броя

*ЗЛОД, **ЗБР забранява ловуването в размножителния период

Сходни ЗАЩИТЕНИ видове: няма

Малка белочела гъска (*Anser erythropus*)

Гъляк, цигла, цигънка

Разпознаване в природата:

Подобна на голямата белочела гъска. Различава се по чувствително по-малките си размери, по-къси шия и клюн, жълтия пръстен около очите и по-голямото бяло петно на челото, което достига до средата на темето.

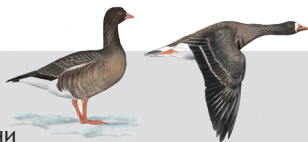
Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „критично застрашен“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или проба-ция в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Голяма белочела гъска

- по-едра; крилата отгоре са тъмни
- възрастните имат бяло петно на челото, което не достига до средата на темето, както и по-едри черни петна по гърдите
- обикновено се среща на големи ята, често заедно с други видове гъски

Си́ва гъска (*Anser anser*)

Обикновена гъска, каракаска, дели гааз

Разпознаване в природата:

Оперението е сиво-кафяво. В полет крилата отгоре са светлосиви. Широко бяло окарище на опашката и светъл кръст. Обикновено се среща по двойки или на малки ята, понякога заедно с други видове гъски.

Период за размножаване и миграция: март – юли, мигриращ (февруари – март, август – октомври), по-рядко зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червената книга – категория „застрашен“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Голяма белочела гъска

- по-дребна; крилата отгоре са тъмни
- опашката е с тесен бял кант по края
- възрастните имат бяло чело и по-големи черни петна по гърдите
- обикновено се среща на големи ята

Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*)

Ръждивогушеста гъска, червеногушеста гъска, казарка, сибирка

Разпознаване в природата:

Дребна гъска с характерен силует поради дебелия и къс врат. Клюнът е къс. Оперението черно-бяло с ръждиви гърди, гуша и бузи. Обикновено в ята, често заедно с други видове гъски.

За разлика от другите видове гъски формира хаотични ята.

Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции:

Червена книга – категория „уязвим“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Най-често се смесва с голямата белочела гъска, което я прави изключително уязвима и лесна за отстрел.

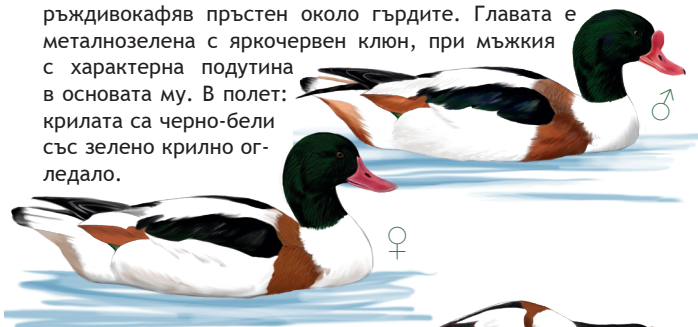

Бял ангъч (*Tadorna tadorna*)

Бял килифар, бяла пещерна гъска

Разпознаване в природата:

По-едър от патиците. Оперението е предимно бяло с ръждивокафяв пръстен около гърдите. Главата е металнозелена с яркочервен клюн, при мъжкия с характерна подутина в основата му. В полет: крилата са черно-бели със зелено крилно огледало.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юли), мигриращ (февруари-март, октомври-ноември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „уязвим“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*)

Разпознаване в природата:

Оперението е ръждивочервено, с по-светла глава, светли подкрилия и надкрилия и черни махови пера отчасти със зеленикав отблясък. Мъжкият има черна „огърлица“ на шията. Клюнът е черен. У нас се среща рядко в Добруджа, Лудогорието, Източните Родопи и около Бургас.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (март-юни), мигриращ (февруари-март, септември-октомври)

Природозащитен статус и санкции: „Критично застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Малък нирец (*Mergellus albellus*)

бял нирец, бял потапник, резач, трионджийка

Разпознаване в природата:

Дребен нирец. Мъжките са с черно-бяло оперение. Женските и младите птици са светлосиви с кафява глава с бели бузи и гърло. Клюнът и при двата пола е черен и къс. В полет правят впечателение по-късата шия и белият корем при женската и контрастното черно-бяло оперение на мъжкия.

Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Среген нурец (*Mergus serrator*)

Среден потапник, резач, трионджийка

Разпознаване в природата:

Мъжките птици са с много пъстро оперение. Главата е черна със зелен метален блясък и добре изразена качулка. Гърдите са жълтеникави, изпъстрени с черни точки. Гърбът е черен с бели шарки, а страните на тялото са сиви. Женските птици са светлосиво-кафяви и с добре видима качулка. Главата им е кафява, като цветът прелива плавно в този на шията. В полет впечатление правят дългата изпъната шия, светлият корем и белите две до три ивици във вътрешната половина на крилото.

Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Зеленоглава патица

- металнозелена глава при мъжките
- женските са еднообразно кафяви
- клюнът е от друг тип
- синьо крилно огледало и при двата пола

Фиш

- главата и шията на мъжкия са кестеняви
- гърдите са виненорозови, останалата част от тялото е сива, с черно подопашие
- в полет прави впечатление бялата ивица на надкрилията и зеленото крилно огледало
- женската е матово ръждивокафява

Голям нурец (*Mergus menganser*)

Голям потапник, резач, трионджика

Разпознаване в природата:

Мъжките птици са с преобладаващо бяло оперение и черни глава и гръб. Женските и младите са основно светлосиви с кафява глава със слабо изразена качулка и рязко очертано бяло гърло. Клюнът и при двата пола е червен, издължен, със закривен надолу връх. В полет правят впечатление светлото тяло, дългата изпъната шия и контрастно по-тъмната глава, както и голямото бяло поле във вътрешната задна част на крилото.

Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Зеленоглава патица

- металнозелена глава при мъжките
- женските са еднообразно кафяви
- клюнът е от друг тип
- синьо крилно огледало и при двата пола

Фиш

- главата и шията на мъжкия са кестеняви
- гърдите са виненорозови, останалата част от тялото е сива, с черно подопашие
- в полет прави впечатление бялата ивица на надкрилията и зеленото крилно огледало
- женската е матово ръждивокафява

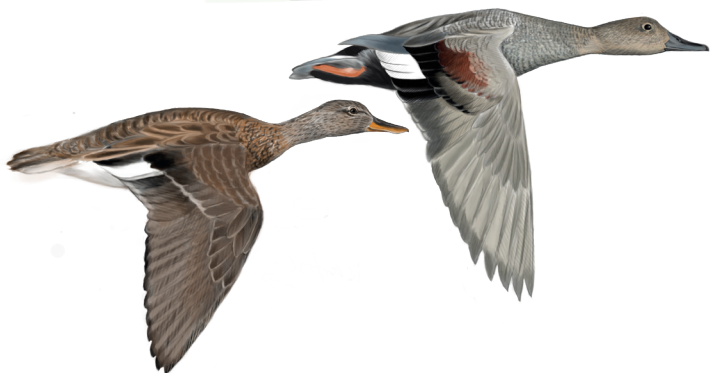
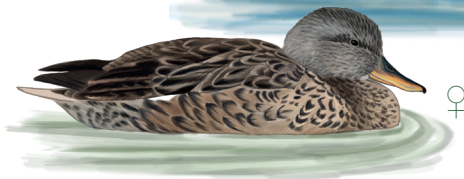
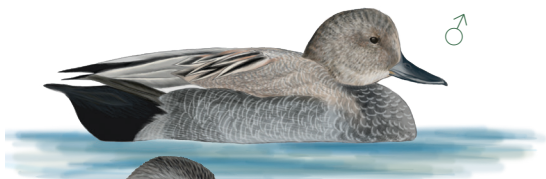

Сива патица (*Anas strepera*)

Сива пливка, мак

Разпознаване в природата:

Мъжкият е с преобладаващо сиво оперение и черно подопашие. Главата е сиво-кафява с черен клюн. Женската е пестрокафява с по-светла глава. Клюнът е с тъмен кил и жълт външен ръб. Крилното огледало и при двата пола е бяло.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юни), мигриращ (февруари-март, септември-ноември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга - категория „изчезнал“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Зеленоглава патица

- металнозелена глава при мъжките
- женските са еднообразно охрово-кафяви с изцяло жълт клюн
- крилното огледало е синьо и при двата пола

Шилоопашата патица

- мъжкият е със силно удължени средни опашни пера
- гърдите и шията отпред са бели
- крилното огледало е тъмнозелено
- женската е с по-тънка шия, стройно тяло и сив клюн

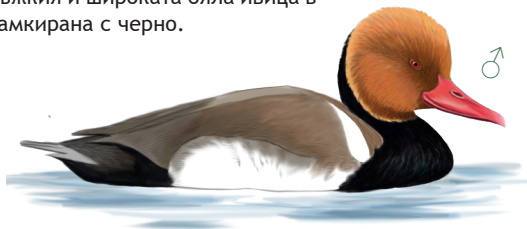

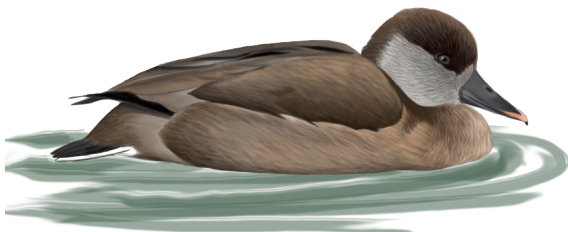
Червеноклюна потапница (*Netta rufina*)

Мерджан юрдек, северняк

Разпознаване в природата:

Едра потапница. Мъжката птица е със златистокафява с ярко червен клюн глава. Гърбът е кафяв, гърдите и подопашието – черни, а страните на тялото – бели. Женската птица е еднообразно сиво-кафява. Клюнът ѝ е тъмен и леко розовеещ. Оперението около очите и на темето е по-тъмно и контрастира с белезникавите страни на главата. В полет се вижда бялото петно отстриани на тялото при мъжкия и широката бяла ивица в крилото, рамкирана с черно.

♀

Период за размножаване и миграция: изчезнал като гнездящ, мигриращ (февруари-март, септември-ноември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „рядък“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Фиш

- главата и шията на мъжкия са кестеняви
- гърдите виненорозови, останалата част от тялото сива, с черно подопашие
- в полет прави впечатление бялата ивица на надкрилията
- има зелено крилно огледало
- женската е матово ръждивокафява

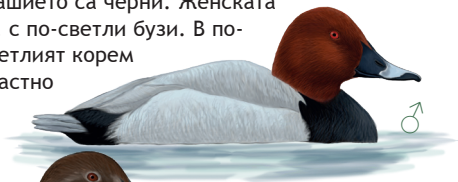

Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*)

Червоноглава потапница, алмабаш, будук

Разпознаване в природата:

Мъжкят е с червеникавокафява глава. Тялото е бледосиво. Гърдите и подопашието са черни. Женската е монотонно кафява, с по-светли бузи. В полет се забелязват светлият корем и подкрилия и контрастно по-тъмните глава и шия.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (май-август), мигриращ (февруари-март, септември-ноември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „уязвим“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Зеленоглава патица

- по-едра
- металнозелена глава при мъжките
- женските са еднообразно кафяви
- синьо крилно огледало и при двата пола

Фиш

- главата и шията на мъжкия са кестеняви
- гърдите виненорозови, останалата част от тялото сива, с черно подопашие
- в полет прави впечатление бялата ивица на надкрилията
- има зелено крилно огледало
- женската е матово ръждивокафява

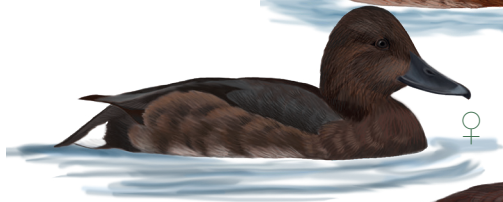
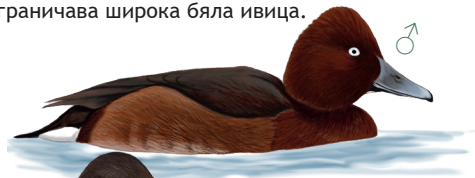

Белоока потапница (*Aythya nyroca*)

Белоочка, биволе, караваре

Разпознаване в природата:

Тъмнокафява патица с открояващо се бяло подопашие. Гърбът е по-тъмен от страните на тялото. Мъжкият е с бял, а женската и младите – с тъмен ирис на окото. В полет се виждат добре белите гърди, оградени от по-тъмна ивица. В крилото ясно се разграничава широка бяла ивица.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юли), мигриращ (февруари-март, септември-ноември) и рядко зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „уязвим“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни видове:

Качулата потапница

- по-едра
- с черни глава, гуша и врат и бял корем

Фиш

- главата и шията на мъжкия са кестеняви
- останалата част от тялото е сива
- подопашието е черно
- в полет прави впечатление бялата ивица на надкрилията
- има зелено килно огледало
- женската е матово ръждивокафява

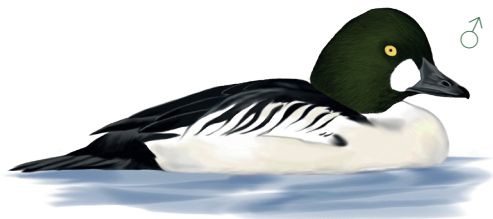

Звънарка (*Bucephala clangula*)

Потапница звънарка

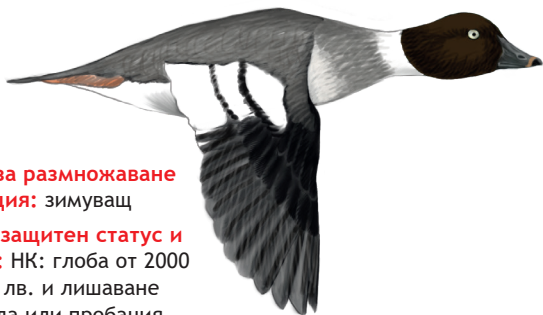
Разпознаване в природата:

Мъжката птица е с преобладаващо черно-бяло оперение. Главата е със зелен метален блясък, черен клюн и бяло овално петно под окото. Женската птица е с кафява глава без бяло петно под окото и сиво-кафяво тяло. И при двата пола крилното огледало е бяло. В полет върхът на крилото черен, а вътрешната му част е бяла или с бели ивици.

♀

Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Качулата потапница

- сходна по-размер
- мъжките са с черно оперение и качулка от по-дълги пера на главата и бели страни на тялото
- женските са кафяво-черни, с бяло петно около основата на клюна
- в полет ясно се забелязва бяла ивица по цялата дължина на крилото

Тръноопашата потапница (*Oxyura leucoscephala*)

Белоглава потапница, белоглава патица

Разпознаване в природата:

Дребна потапница с късо, закръглено, еднообразно кафяво тяло. Мъжкият е с контрастно бяла едра глава със син клюн. При женската и при младите птици главата е по-мръсно бяла с преминаващи черни ивици през нея. Опашката и при двата пола е заострена и стрърчи почти вертикално нагоре.

Период за размножаване и миграция: зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „застрашен“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*)

Разпознаване в природата:

Една от най-едрите летящи птици. Когато стои, възрастният има къдриви пера по тила. Оперението при възрастните е сиво-бяло, перата на главата са къдриви, клюнът е голям с яркочервена „торба“ през размножителния период. Ирисът на очите е светлосив. Краката са сиви. У нас се среща и по влажните зони по Дунавското и Черноморското крайбрежие, Бургаските езера, язовир „Овчарица“, язовир „Студен кладенец“ и др.

Период за размножаване и миграция: размножаване (февруари-май), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: „Критично застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр

Сходни видове:

Розов пеликан

- Малко по-дребен
- Бяло оперение с жълто-розов нюанс
- Крака жълто-розови
- Ирис тъмен

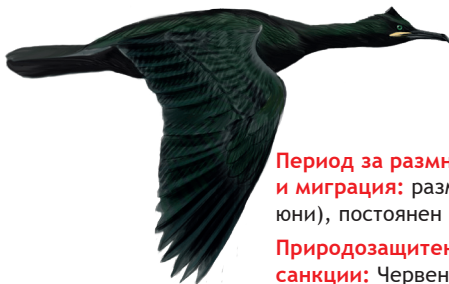

Среген корморан (*Phalacrocorax aristotelis*)

Качулат корморан, средна дяволица, морски карабатак

Разпознаване в природата:

Подобен на корморана, но с по-тънък врат и без подбрадие от жълта гола кожа. Цялото оперение е черно със зелен метален блясък. Клюнът е по-фин, черен с жълт ъгъл на устата. През размножителния период с едва забележим кичур от удължени пера на главата.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юни), постоянен

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „уязвим“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни видове:

Голям корморан

- по-едър
- с по-груба глава, по-дебел врат и жълта препаска през гърлото
- през брачния период с бяло петно отстрани на тялото

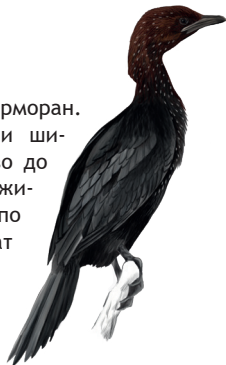

Малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*)

Малка дяволица, гяволица

Разпознаване в природата:

Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клюнът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък, през размножителния период с фини бели петънца по главата, шията и тялото, които липсват през останалите сезони.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юли), мигриращ (март-април, септември-ноември) и зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „застрашен“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни видове:

Голям корморан

- по-едър
- с по-груба глава, по-дебел врат и жълта препаска през гърлото
- през брачния период с бяло петно отстрани на тялото

Ливаген гъргавец (*Crex crex*)

Цар на пълпъдъците, дердер, крещел, жътвар

Разпознаване в природата:

Наподобява пълпъдка, но е с по-дълги шия и крака. Оперението е жълтокафяво, шията и веждата са сиви. В полет крилата отгоре са ръждивокафяви. Най-често се регистрира по обаждането, предимно нощем и рано сутрин.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юни), мигриращ (март-април, септември-октомври)

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „уязвим“, НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Яребица

- значително по-едра; опашката е ръждива; крилата са по-къси, заоблени и без голямо ръждивокафяво поле в тях

Пълпъдък

- по-дребен; в полет краката не стърчат зад опашката
- крилата по-заострени и без обширно ръждивокафяво поле в тях

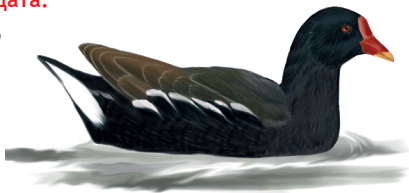

Зеленоножка (*Gallinula chloropus*)

Зеленокрак, водно пиле

Разпознаване в природата:

Възрастните са с тъмно оперение, сиво-черно отдолу и на гърдите и маслиновокафяво на гърба. С червена рогова пластинка на челото и червен клюн с жълт връх. Имат характерна бяла ивица отстриани на тялото и бяло подопашие. Младите са зелено-кафяви с мръснобяла гуша и без рогова пластинка на челото.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-август), мигриращ (март-април, септември-октомври), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Луска

- изцяло сивочерна, а клюнът къс и снежнобял
- възрастните имат характерна бяла рогова пластина на челото, сливаща се с клюна

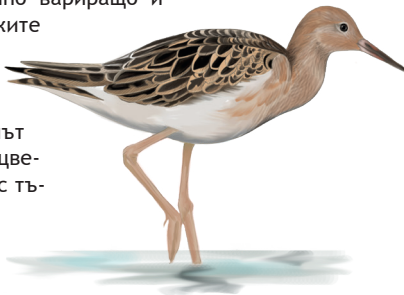

Бойник (*Philomachus pugnax*)

Пъстър бойник, разноцветен бойник

Разпознаване в природата:

Мъжките са с много силно вариращо и пъстро оперение, а женските и младите са по-едноцветни: бежово-кафяви с люспест рисунък отгоре и сивобели отдолу. Клюнът е относително къс, двуцветен, оранжев в основата, с тъмен връх. Краката са оранжево-жълти.

вариации брачно оперение на мъжкия

Период за размножаване и миграция: мигриращ (февруари-май, септември-ноември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

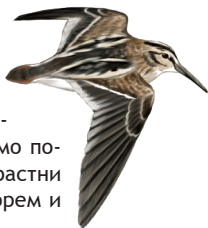

Малка бекасуна (*Limnocryptes minimus*)

Глухарче, глуха бекасуна, малко бекасче

Разпознаване в природата:

Най-малката бекасуна. Тялото е пъстро-кафяво с контрастнобял корем. Главата отгоре е тъмна, без жълти линии. В сравнение с останалите бекасуни клюнът е видимо по-къс. През гърба преминават няколко контрастни жълти ивици. В полет се виждат белият корем и по-късият клюн.

Период за размножаване и миграция: мигриращ (март-април, август-октомври), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Средна (обикновена) бекасуна

- опашката кафеникава, без бели ивици от външната страна
- излита много стремително и веднага започва да „кръшка“ рязко, като при това издава хрипливи звуци

Пъдпъдък

- сходен по-размер
- еднообразно кафеникавобежов с малка глава и къс клюн
- има характерно обаждане – пъд-пъдък

Голяма бекасина (*Gallinago media*)

Дубла, дубла бекасина, дубел

Разпознаване в природата:

Едра бекасина с еднообразна пъстрокафява окраска. В сравнение с останалите бекасини клонът е тънък и средно дълъг. На главата добре отличими теменна и надочна жълти ивици. В крилото с 2-3 добре видими белезникави препаски. С две широки бели полета отстрани на опашката. Обикновено излита без звук. За разлика от горския бекас крилата са тесни и остри, а маховете много бързи.

Период за размножаване и миграция: мигриращ (април-май, септември-ноември), рядко зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Горски бекас

- по-едър
- общият тон на оперението също е пъстрокафяв; крилата са широки и закръглени на върха
- краката са къси, а клонът - по-дълъг

Средна (обикновена) бекасина

- опашката кафеникава, без бели ивици от външната страна
- излита много стремително и веднага започва да „кръшка“ рязко, като при това издава хрипливи звуци

Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*)

Викалец, обикновен кукунос

Разпознаване в природата:

Възрастните птици в брачно оперение са с ръждиво-червени шия и гуша и светъл корем. Клюнът е дълъг, оранжев, с тъмен връх. В зимно оперение е еднообразно сив. В полет кръстът е бял, а опашката чисто черна. В крилата има по една широка бяла напречна ивица.

Период за размножаване и миграция: мигриращ (септември-ноември), рядко зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*)

Червенокрак кюкавец, голям червеноног пийвик

Разпознаване в природата:

Възрастните птици в брачно оперение са черни с бели петънца по гърба, крилата и страните на тялото. Птиците в зимно оперение са светлосиви с бели гърди и корем. Клюнът е дълъг и прав, черен с червена основа. Краката са червени. В полет има бяло овално петно на гърба, а задната част на крилата е черно-бяло раирана.

Период за размножаване и миграция: мигриращ (март-май, септември-ноември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Голям свирец (*Numenius arquata*)

Навяк, навлек, курла

Разпознаване в природата:

Най-едрият представител на семейство Бекасови. Оперението е еднообразно сиво-кафяво. Клюнът е много дълъг и силно закривен надолу. В полет се виждат контрастно белите кръст и гръб. Коремът и подкрилията са светли.

Период за размножаване и миграция: мигриращ (март-май, август-декември), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Малък свирец (*Numenius phaeopus*)

Разпознаване в природата:

По-дребен от големия свирец. Клюнът също е дълъг и закривен надолу. С контрастни светли надочни и теменна ивица.

В полет се виждат контрастно белите кръст и гръб. Коремът и подкрилията са светли.

Период за размножаване и миграция: мигриращ (март-май, септември-ноември), рядко зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Гълъб хралупар (*Columba oenas*)

Гутал, голдуп, дупляк

Разпознаване в природата:

Прилича на домашните гълъби. Оперението е сиво-синьо с черна ивица по задния край на крилата и черна ивица на върха на опашката. За разлика от домашните гълъби кръстът е сив без бяло петно, подкрилията са също сиви и контрастират с черния външен ръб на крилото, ирисът на окото е тъмен.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април - август); постоянен, зимуващ

Природозащитен статус и санкции: Червена книга - категория „застрашен“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Гривяк

- по-едър
- крилата с бели напречни полета
- бяло петно отстрани на врата

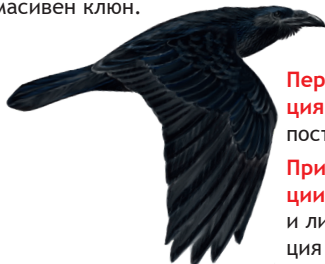

Гарван (*Corvus corax*)

Гробар, мършар, гузгун, гробник

Разпознаване в природата:

Най-едрата вранова птица в Европа. Оперението изцяло черно с метален блясък. Характерна е дългата клиновидна опашка. Може да се сгреша с младите посевни врани, но е значително по-едър и с по-голям масивен клюн.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (март-юни), постоянен, зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или проба-ция в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове:

Сива врана

- по-дребна
- гърбът, коремът и подкрилията са сиви
- главата, гушата, гърдите, опашката и крилата са черни

Посевна врана

- по-дребна
- изцяло черна птица със светла гола кожа около основата на клюна; клюнът постепенно се стеснява към върха (удължено коничен)

Полска чучулига (*Alauda arvensis*)

Пеяк, чумпил, чучурлига, челюшка

Разпознаване в природата:

Най-често срещаната чучулига у нас. Оперението е сиво-кафяво, крилето отдолу са сивкави с тесен бял външен ръб.

Опашката е с бели най-външни пера. Едва загатната качулка на главата. Гърдите напетнени, коремът бял. Пее, издигайки се високо в небето, като при това опашката е винаги широко разперена.

Период за размножаване и миграция: размножава се (април-юли); мигриращ (февруари-март, август-октомври), зимуващ

Природозащитен статус и санкции: НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*)

Чучулига каландра

Разпознаване в природата:

По-едра е от полската чучулига. Най-характерните белези са: масивни глава и клюн, черно петно отстриани на шията, черна долна страна на крилете с контрастна бяла ивица по края на маховите пера.

Период за размножаване и миграция: размножаващ се (април-юли); мигриращ (февруари-март, август-октомври), зимуващ в неголяма численост

Природозащитен статус и санкции: Червена книга – категория „застрашен“, НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Бял щъркел (*Ciconia ciconia*)

Разпознаване в природата:

Едър, с дълга шия и крака. Оперението е бяло, като само маховите пера са черни. При възрастните клюнът и краката са яркочервени, докато при младите те са кафеникавочервени. В полет шията е изпъната, а краката са издадени назад. През пролетта и лятото се среща в цялата страна, с изключение на планините над 1300 м н.в.

Период за размножаване и миграция: размножаване(март-юни), миграция (февруари-март, август-септември)

Природозащитен статус и санкции: „Уязвим“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр

Сходни ловни видове: няма

Дневни грабливи птици

Открай време дневните грабливи птици не са сред любимците на ловците. Независимо обаче в каква светлина са представяни причините за това от различните хора или през различните времена, истината е една и е съвсем тривиална – те просто ползват същите ресурси, към които се насочват и ловците. Но толкова ли е проста всъщност истината? Еднакво ли влияят на дивите популации крилатият хищник и ловът?

Обективните наблюдатели, в това число и немалко ловци, признават, че грабливата птица може да атакува многократно без успех преди да улови жертвата си. Това означава, че от десетината атакувани птици жертви повечето ще се измъкнат. Близко е до ума кои ще са те – във всеки случай не болнавите, недъгавите или непълноценни по друга причина. Изземвайки ги от природата, всъщност грабливата птица допринася за една по-здрава и пълноценна популация на вида на жертвата. Отдавна известен е фактът, че никой хищник в естествени условия не може да изстреби до крак потенциалните си жертви – по простата причина, че когато те станат достатъчно редки, той губи повече енергия да ги открие и улови, отколкото получава, като ги изяде. Затова при намаляване на жертвите хищната птица или отива в друг район, или преминава на друг вид храна, а през това време числеността на вида на жертвата отново нараства.

А и природата няма да допусне ситуация, в която самият привършил жертвите си хищник да загине от глад. Разбира се, мнозина ще са готови горещо да спорят, че не е така, че ако се изстребят хищниците, дивечът ще стане повече. Това вече е пробвано нееднократно в различни страни и е доказано, че не работи като вариант. А и всеки наблюдателен, разсъдлив и непредубеден човек ще види, че наистина в природата няма излишни неща. Ако хищните птици бяха ненужни, отдавна щяхме да ги гледаме само във вид на вкаменелости!

Дразнежето за някои присъствие на хищните птици може да бъде прието с достойнство – в крайна сметка е ясно, че с разума и техниката си човекът не остава посрамен от тях в „добива“ си, а и в крайна сметка те също са ловци, при това без да имат избор да бъдат други. Нека приемем ролята, която им е отредила Природата, и да не им пречим да я изпълняват!

Ловен сокол (*Falco cherrug*)

Гнездящ, прелетен, скитащ, преминаващ при миграция и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Едър, тъмнокафяв отгоре сокол с удължено телосложение и относително тесни заострени крила и дълга опашка. С характерна светла глава и „мустак“, отделен от окоето, което е най-тъмната част на лицето. С напетнени гърди и долна част на тялото и тъмни „гащи“. Младите общо са малко по-тъмни, с по-гъсто надлъжно напетняване. Краката и восковицата при възрастните са жълти, при младите – сини. Обикновено лети ниско над земята, стремително, с мощни махове. Често остава кацнал на земята.

Една от най-силно застрашените от изчезване грабливи птици в България. Особено уязвим през периода на есенната миграция и през зимата, когато често пребивава в стърнища или край водоеми, където, макар и рядко, може да стане жертва на незаконен отстрел.

Защитен и приоритетен за опазване вид.

„Критично застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр

Морску орел (*Haliaeetus albicilla*)

Гнездящ, постоянен вид

Разпознаване в природата:

Много едър орел. Кацнал изглежда като без опашка, с голяма глава и клюн – светли при възрастните. Младите са изцяло тъмни. В полет изглежда с много широки крила, къса бяла (при възрастните) или тъмна (при младите) опашка и издължени напред глава и клюн. При реене профилът му, гледан отпред, е равен.

Изключително малоброен вид. Понякога е обект на стрелба, особено зиме около водоемите, където често се храни с ранени или умрели птици и друга мърша.

млад

възрастен

Защитен и приоритетен за опазване вид. Включен в Червената книга, категория „уязвим“. НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр.

Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*)

Гнездящ, постоянен, скитащ и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Много голям, видимо по-едър от повечето големи орли. Полетът му е тежък с много бавни дълбоки махове, следвани от планиране. Крилата са широки, с много дълги „пръсти“. Маховите пера и опашката са черни, останалата част от оперението е бежово-кафява. Главата е покрита с къси бели пухови пера. Яката от пера в основата на врата е бяла при възрастните и кафява при младите. Профилът при реещ полет е V-образен. У нас гнезди в Източните Родопи, Стара планина и Кресненското дефиле.

Защитен вид на територията на цялата страна. „Застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр.

Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*)

Гнездящ, прелетен вид

Разпознаване в природата:

Средно едър лешояд. Възрастният е с мръснобяло оперение и черни махови пера (отдалеч наподобява бял щъркел), с голо жълтооранжево лице със стърчащи заострени пера около него. Младите са изцяло тъмни. В полет изглежда с относително тесни крила (чернобели при възрастните и кафяви при младите) и клиновидна опашка (бяла при възрастните и кафява при младите).

Застрашен от изчезване както в България, така и в световен мащаб. Незаконният отстрел и отровите – въпреки пълната липса на смисъл от убиването на такава птица – се оказват сред основните причини за драстичното намаляване на вида у нас.

млад

възрастен

Защитен и приоритетен за опазване вид. „Застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Малък креслив орел (*Aquila pomarina*)

Гнездящ, прелетен, скитащ, преминаващ при миграция вид

Разпознаване в природата:

Средно едър вид орел. Крилата са равномерно широки, с изразени „пръсти“, макар и не толкова като при други видове орли. При полет профилът на крилата е „увиснал“. Маховите пера на крилата и опашката са черни, а тялото и подкрилията са по-светлокафяви. В полет отдолу се виждат две сърповидни бели петна в основата на първостепенните махови пера. У нас се среща в по-висока численост в Странджа, Дервентските възвишения, Сакар, Източните Родопи и Източна Стара планина. Има находища и в Добруджа, Дунавската равнина, Тракийската низина, Западните Родопи, Средна гора, Витоша, Плана и др.

Защитен вид на територията на цялата страна. „Уязвим“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*)

Гнездящ, прелетен, преминаващ при миграция и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Средно едра граблива птица с удължено телосложение и силует и характерен бавен и неравномерен полет, най-често ниско над земята. Мъжките са със сиви глава, опашка и криле с черен връх, кафяви гръб, надкрилия и корем. Женските са изцяло тъмнокафяви с жълтеникава глава и плещи, а младите – подобни на женската или изцяло тъмнокафяви. Сравнително обикновена граблива птица около блатисти водоеми и ниви в ниските части на страната. Нерядко отстрелвана, въпреки че е под защитата на закона и че обикновено се храни с болни, ранени или непълноценни птици или други дребни животни по земята.

Защитен и приоритетен за опазване вид. „Застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Обикновен мишелов (*Buteo buteo*)

Гнездящ, постоянен, скитащ, преминаващ при миграция и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Средно едра граблива птица с набито телосложение и значителни вариации в цвета на оперението: срещат се от почти бели до изцяло тъмни индивиди, но най-често тъмнокафяв отгоре, с характерни раирани криле и тъмно петно в областта на китката. Долната страна е различно интензивно раирана със светъл гердан в областта на гушата. В полет силуетът му е с относително широки криле, едра и прибрана към тялото закръглена глава и средно дълга опашка. При реене профилът му, гледан отпред, е с формата на широко отворено V. Една от най-често срещаните грабливи птици през всички сезони. Въпреки че се храни изключително с дребни гризачи, мишеловът все още е отстрелван, често поради навика си да стои кацнал на огради, ниски дървета или стълбове, което го прави много лесна мишена.

Защитен вид на територията на цялата страна. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Царски орел (*Aquila heliaca*)

Гнездящ, постоянен, скитащ и преминаващ при миграция вид

Разпознаване в природата:

Едър орел, възрастните са с общо преобладаващо тъмно до почти черно оперение, със сламеножълта горна страна на главата и често с бели петна на плещите („еполети“). Младите са жълтокафяви с кафяво надлъжно напетняване отгоре и отдолу, с тъмнокафяви махови пера и опашка. В полет изглежда с широки дълги крила и средно дълга опашка, като при реене профилът му, гледан отпред, е хоризонтален. Световно застрашен вид. В България са оцелели по-малко от петдесет двойки. Въпреки че е строго защитен, понякога е обект на противозаконен отстрел.

Защитен и приоритетен за опазване вид. „Критично застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Голям ястреб (*Accipiter gentilis*)

Гнездящ, постоянен, скитащ и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Средно едра граблива птица с широки криле и дълга опашка. Има значителна разлика в големината при двата пола - женската е по-едра, а мъжкия е по-дребен и може да се сбърка с женки малък ястреб. Различава се от малкия ястреб по по-бавните махове и по-стабилния полет. Мъжката възрастна птица е синьо-сива отгоре, а женската тъмносива; бял отдолу с фини сиви напречни райета. С бяла надочна ивица, контрастираща с почни черни теменни и ушни пера. Младите са кафяви отгоре, охристо-бели отдолу, с груби надлъжни кафяви петна. Среща се в голяма част от България, но с по-висока численост в планинските и полупланинските райони. Отсъства от безлесните земеделски райони в равнините.

Защитен вид на територията на цялата страна. „Застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Черношина ветрушка/Керкenez (*Falco tinnunculus*)

Гнездящ, постоянен, скитащ, преминаващ при миграция и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Дребен сокол с дълги и тесни заострени крила, дълга опашка и издължен силует. Мъжките са със сива глава и опашка с черна ивица по края; с ръждив гръб с тъмни капковидни петна. Женските и младите са ръждивокафяви, с напетнен гръб и опашка с тъмни напречни ивици. Ноктите са черни. При ловуване често „увисва“ на едно място във въздуха, като трепти с крила.

Една от най-честите грабливи птици у нас през всички сезони. Въпреки че се храни изключително с дребни гризачи, гущери и насекоми, все още е обект на противозаконна стрелба поради обичая си често да стои кацнала по стълбове, дървета и други издигнати места, което я прави лесна мишена.

Защитен вид на територията на цялата страна. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Червенонога (Вечерна) ветрушка (*Falco vespertinus*)

Гнездящ, прелетен и преминаващ при миграция вид

Разпознаване в природата:

Дребен сокол с дълги и тесни заострени крила, дълга опашка и издължен силует. Мъжките са изцяло тъмно сиво-сини с ръждивочервено подопашие и по-светлосиви върхове на крилата. Женските са тъмносиво раирани отгоре, с бежоворъждива долна страна на тялото и горна част на главата. Краката са червени. Младите донякъде наподобяват женските, но са с кафеникави гръб и горна част на главата и ясно напетняване на тялото отдолу. При ловуване понякога също „увисва“ във въздуха, трептейки с крила.

Една от най-силно застрашените от изчезване гнездящи грабливи птици у нас. По-многобройни са при миграция, когато често кацат на групи по жици и стълбове, ловувайки гъсеници и насекоми. Именно тогава биват отстрелвани понякога, особено при есенен лов.

Защитен и приоритетен за опазване вид. „Критично застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 2000 до 10000 лв. и лишаване от свобода или пробация в срок до 3 години за убит или ранен екземпляр.

Сокол скитник (*Falco peregrinus*)

Гнездящ, постоянен, скитащ и зимуващ вид

Разпознаване в природата:

Едър сокол с масивно тяло и широки заострени крила. Женската е видимо по-едра от мъжкия. Полетът му е активен с много плитки махове. Възрастните са сиви отгоре с характерен по-светъл кръст, а отдолу са със светла долна част, на гърдите и корема са фино напречно райирани. Главата е черна с характерни широки бакенбарди. Младите са кафеникави отгоре, а отдолу са по-явно напетнени от възрастните. Има разпръснато разпространение в планинските и полупланинските части на страната. По-чест в Стара планина, Предбалкана, Рила, Пирин и Родопите.

Защитен вид на територията на цялата страна. „Застрашен“ в Червената книга на България. НК: глоба от 5000 до 20000 лв. и лишаване от свобода в срок до 5 години за убит или ранен екземпляр.

Етични норми на поведение спрямо дивите птици и природата

Българското дружество за защита на птиците/BirdLife България (БДЗП) възприе и препоръчва дванадесет етични норми за любители на природата, фотографи, наблюдатели на птици (бърдуочъри), туристи, опръстенители, обикновени граждани и всички, които влизат в пряк и непряк досег с диви птици и места от дивата природа. Тези норми са базирани на най-съвременните виждания и международно признати принципи на отношение на модерния човек към дивата природа на планетата и придържането към тях е един от признаците за нова нравственост и култура. С пълното съзнание, че ловната етика може да има по-различни аспекти, все пак ги предлагаме на вниманието на ползвателите на това помагало.

1. Благополучието на дивите птици е с приоритет. Да признаем правото на дивите птици да обитават заетите от тях места. Тези места са от жизнено значение за тях, тъй като обикновено те нямат друг или голям избор да ги заменят. Затова тяхното благополучие там е по-важно от нашите дейности, които не са от жизнено значение за нас. Нека се стремим да не нанасяме каквито и да е щети и разрушения в местата, където те обитават.

2. Да познаваме и спазваме изискванията на законодателството, отнасящи се до дивите птици и природа. От първостепенна важност е познаването на Закона за биологичното разнообразие, Закона за защитените територии и Закона за лова и опазване на дивеча.

3. Да избягваме в максимална степен причиняването на безпокойство на дивите птици. Въпреки че тяхната поносимост към човешко присъствие може да варира, след определени граници то във всички случаи става губелно за тях, техните гнезда или малки, които са най-уязвими. Доближаването, престояването или други действия, които могат да демаскират или унищожат гнездата с яйца или малки, са недопустими. Това важи особено при лошо време, когато те могат да загинат за броени минути без грижите на родителите. Същото се отнася за действия, които може да прогонят събрали се за нощувка или почиващи птици или пък извършващи брачни игри, строящи гнездо и т.н. Използването на звукозаписи с гласове на птици за привличането им е забранено със закон и може да нанесе непоправими щети като губел, прогонване на двойки или компрометиране отглеждането на малките. Използването на специални укрития, придържането към пътища, пътеки и други места, където птиците са свикнали да има хора, ще позволи намаляването на безпокойството.

4. Да имаме особено отговорно поведение спрямо редки видове птици. Абсолютно недопустимо е подлагането на какъвто и да е риск на птица или гнездо на рядък или застрашен от изчезване вид. Те може да се окажат последните във фауната на страната! В такива случаи най-добре е да съобщите за находката си като изпратите съобщение по електронната поща до БДЗП, въведете наблюдението си в SmartBirds Pro или се свържете със Спасителния център за диви животни на Зелени Балкани, за да бъдат предприети професионални действия за опазването ѝ. Разпространяването на тази информация сред познати или други хора може да доведе до унищожаване на находището! Никога не отивайте близо до известни находища на редки птици, освен ако те не са под адекватна защита. Не забравяйте, че щети върху световно застрашени видове представляват престъпления и се преследват по Наказателния кодекс.

5. Да не прибръзваме с „оказването на помощ“ на диви птици. Не следва да се поддаваме на изкушението да помогнем на всяка паднала на земята птица. Вземането (улавянето) дори на ранена птица е забранено със закон. При намиране на мъртва, бедстваща или ранена птица от защитен вид, трябва да се подаде сигнал на спешния телефон 112 или на зеления телефон на съответната РИОСВ. В много случаи е нормално малките на различни видове птици да попаднат въвн от гнездото доста време преди да могат да летят. Вземането на такива „бедстващи“ малки всъщност не е никаква помощ, тъй като родителите им пълноценно се грижат за тях и извън гнездото. Освен това, вземането на „паднали от гнездото“ малки сови може да е опасно за човека, тъй като родителите може да го нападнат и атакувайки с нокти очите му, да го ослепят! Най-правилно е в такива случаи да се отдалечим по най-бързия начин или най-много - ако малкото не е на сова или на птица, чиито малки нормално живеят само на земята, да го оставим на клон или друго високо място, където няма да стане жертва на наземни хищници.

6. Да подпомагаме и улесняваме колегите си по дейност. Освен да уважаваме правата, интересите, опита и способностите на другите хора, осъществявайки дейност като нашата, от особена важност е да проявяваме колегиалност към тях и да споделяме нашия опит и информация (ако тя няма да засегне интересите на диви птици или природни обекти). Особено важно е да бъдат подкрепяни и насочвани начинаещите в нашата дейност. Ако сме свидетели на неправилни действия или поведение и преценим, че можем да подобрим нещата, следва да се намесим внимателно и тактично, уважавайки достойнството и правата на другия човек.

7. Да отчитаме правата на собствениците и стопаните на земите. Не бива да допускаме навлизането в места, където това може да става само със съгласието на стопаните. Със специално внимание следва да се отнасяме към рисковете от нанасяне на щети върху реколтата на селскостопански производители, включително върху ливади, храстови насаждения, овощни градини и други подобни. Не бива да пропускаме евентуалната възможност стопанинът или местната общност да получат приходи от нашата дейност в земите им - това ще стимулира тяхното природозащитно поведение. Добронамереното държане и учтивост при общуването с местните хора ще им позволи да видят истинското лице на природозащитниците и да се уверят, че те работят за интересите на обществото и обикновените хора.

8. Да се съобразяваме с правата на останалите. Ако около нас има други хора, извършващи друга, обичайна за тях дейност, не бива да се предприема нищо, което би им попречило. Дори просто навлизането на колата от черния път в сенокосната ливада край него може да попречи на местните хора после да я окосят за животните си. Ако се налага извършването на действие, което влиза в конфликт с техните интереси, то може да стане само след получаване на тяхното съгласие. Същевременно при установяване на рисково за птици поведение на незапознат с техните особености човек (напр. ако разхожда кучето си до колония на наземно гнездящи птици), следва внимателно, но твърдо да бъде помолен да не ги подлага на опасност.

9. Да проявяваме гражданска позиция при установени нарушения. При установяване на посегателства срещу диви птици или други природни обекти (ловене с мрежи или капани, събаряне на гнезда, незаконна сеч, иманярски действия, залагане на отровни примамки и др.), незабавно позвънете на тел. 112 или на телефоните на полицията, регионалните инспекции по околната среда и водите/МОСВ, горските служби или съобщете в най-близкото кметство.

10. Да записваме наблюденията си. Ефективни природозащитни действия са възможни само на основата на солидна информация. Макар и единично, вашето наблюдение може да се окаже сведение за много рядък вид, единствено за даден район или от изключителна важност за предприемане на природозащитни действия. Вашите наблюдения на птици и други животни може да въвеждате в специално разработеното за целта мобилно приложение SmartBirds Pro и така да помогнете за събирането на данни и опазването на природата в страната.

11. Да вземем всички мерки да бъдат сигурни за птиците поставените от нас хранилки, гнездилици, поилки или други подобни

съоръжения. Те не бива да са достъпни за котки. Къщичките за птици трябва да са добре уплътнени и да не пропускат вода. Поставената храна и вода да са чисти и да не излагат птиците на риск от заболяване. Гнездилките за птици трябва да се почистват и дезинфектират редовно преди започване на гнездовия сезон (обикновено през март).

12. Да пазим природата чиста. Да запазим повишено внимание и да не допускаме в природата след нас да остават дори малки предмети или отпадъци от изкуствени и биологично неразграждащи се материали като гилзи например.

За SmartBirds Pro

Вашите наблюдения могат да бъдат изключително ценни както за науката, така и за опазването на птиците и природата. Затова горещо ви препоръчваме да правите достъпни данните си за тези цели, както това се прави навсякъде в развитите страни. Най-лесният начин е използването на безплатното мобилно приложение SmartBirds Pro (<https://smartbirds.org>), което можете да свалите на телефона или таблета си. То представлява електронен полеви дневник за бързо и лесно записване на наблюдения на птици, земноводни, влечуги и бозайници в България. Удобно е за използване както за единични наблюдения, така и за провеждането на мониторинг. Приложението съдържа най-необходимите полета за събиране на полеви данни. Чрез използването на вградения в мобилното устройство GPS, приложението позиционира наблюдателя на Гугъл карти (нормална, сателитна и хибридна) или Open Street Map, позволяващи използване онлайн и офлайн. Платформата позволява фотографиране на обектите и директно добавяне на номера на снимката в полевия дневник. Събраната информация може лесно да бъде използвана за справки от автора ѝ, споделяна с приятели чрез електронна поща или изпращана към Националната база данни за птиците, поддържана от Българско дружество за защита на птиците, която е основният инструмент за професионално природозащитно действие.

Свалете SmartBirds Pro

Срокове за ловуване и дневни норми за отстрел на ловни видове птици

ЛОВНИ ВИДОВЕ ПТИЦИ			
№	Наименование	Срок за ловуване	Дневна норма за отстрел от един ловец
1	Глухар (<i>Tetrao urogallus</i>) - мъжки	от 15 април до 15 май	Определя се от ИАГ
2	Фазан (<i>Phasianus colchicus</i>)*	от 1 октомври до 31 януари	до 2 броя
3	Яребица** (<i>Perdix perdix</i>)	от 1 октомври до 30 ноември	до 4 броя
4	Планински кеклик** (<i>Alectoris graeca</i>)	от 1 октомври до 30 ноември	до 4 броя
5	Тракийски кеклик** (<i>Alectoris chukar</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 4 броя
6	Пъдпъдък (<i>Coturnix coturnix</i>)	от II събота на ав- густ до 30 ноември	до 15 броя
7	Обикновена гургулица (<i>Streptopelia turtur</i>)	от II събота на ав- густ до 30 ноември	до 8 броя
8	Гугутка (<i>Streptopelia decaocto</i>)	от II събота на август до 31 декем- ври	до 10 броя
9	Гривяк (<i>Columba palumbus</i>)	от II събота на август до II неделя на февруари	до 10 броя
10	Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 3 броя
11	Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
12	Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
13	Зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя

№	Наименование	Срок за ловуване	Дневна норма за отстрел от един ловец
14	Фиш (<i>Anas penelope</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
15	Клопач (<i>Anas clypeata</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
16	Качулата потапница (<i>Aythya fuligula</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
17	Шилоопашата патица (<i>Anas acuta</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
18	Черна лиска (<i>Fulica atra</i>)	от 1 октомври до 31 януари	до 5 броя
19	Горски бекас (<i>Scolopax rusticola</i>)	от II събота на август до последния ден на февруари	до 10 броя
20	Средна (обикновена) бекасица (<i>Gallinago gallinago</i>)	от II събота на август до последния ден на февруари	до 10 броя
21	Скорец (<i>Sturnus vulgaris</i>)	от 15 август до 30 ноември	до 30 броя
22	Сврака (<i>Pica pica</i>)	целогодишно извън гнездовия сезон****	***
23	Сива врана (<i>Corvus cornix</i>)	целогодишно извън гнездовия сезон****	***
24	Посевна врана (<i>Corvus frugilegus</i>)	целогодишно извън гнездовия сезон****	***
25	Чавка (<i>Corvus monedula</i>)	целогодишно извън гнездовия сезон****	***

*До 28 февруари за фермерно произведени. **До 31 януари за фермерно произведени. ***Определя се със заповед на МЗм и МОСВ. ****целогодишно според ЗЛОД, с изключение на гнездовия период според ЗБР.

Важни телефонни номера

БДЗП	Телефон за контакт	Електронна поща
Централен офис СОФИЯ	+359 2 979 95 00	bspb_hq@bspb.org
Регионален офис ПЛОВДИВ	+359 879 822 316	
Регионален офис СВИЩОВ	+359 878 599 383	
Регионален офис ХАСКОВО	+359 878 599 675	
ПЗЦ "Пода"	+359 878 252 722	poda@bspb.org
ПЗЦ "Източни Родопи"	+359 878 252 720	vilturecenter@bspb.org

РДГ	Телефон за контакт	Електронна поща
РДГ Берковица	+359 953 80 300	rugberkovitca@iag.bg
РДГ Благоевград	+359 73 885 009	rugblagoevgrad@iag.bg
РДГ Бургас	+359 56 894 384	rugburgas@iag.bg
РДГ Велико Търново	+359 62 620 059	rugvtarnovo@iag.bg
РДГ Варна	+359 52 692 930	rugvarna@iag.bg
РДГ Кърджали	+359 361 654 50	rugkarjali@iag.bg
РДГ Кюстендил	+359 78 550 510	rugkustendil@iag.bg
РДГ Ловеч	+359 68 603 823	ruglovech@iag.bg
РДГ Пазарджик	+359 34 448 395	rugpazardjik@iag.bg
РДГ Пловдив	+359 32 275 070	rugplovdiv@iag.bg
РДГ Русе	+359 82 821 706	rugruse@iag.bg
РДГ Сливен	+359 44 622 945	rugsliven@iag.bg
РДГ Смолян	+359 301 6 75 20	rugsmolian@iag.bg
РДГ София	+359 2 987 00 52	rugsofia@iag.bg
РДГ Стара Загора	+359 42 639 737	rugstzagara@iag.bg
РДГ Шумен	+359 54 800 703	rdgshumen@iag.bg
ИАГ - София	+359 985 11 503	iag@iag.bg

Важни телефонни номера

РИОСВ	Зелен телефон	Електронна поща
РИОСВ Бургас	+359 889 096 577	riosvbs@unacs.bg
РИОСВ Благоевград	+359 73 88 51 60	office@riosvbl.org
РИОСВ Варна	+359 884 290 634	riosv-vn@riosv-varna.bg
РИОСВ Велико Търново	+359 62 620 358	riosvt-vt@riosvt.org
РИОСВ Враца	+359 92 629 211 +359 893 393 185 (дежурен)	riosv_vr@m-real.net
РИОСВ Монтана	+359 96 300 961	riosv_mont@net-surf.net
РИОСВ Пазарджик	+359 34 441 875 + 359 88 5301 066 (дежурен)	riewpz@riewpz.org
РИОСВ Плевен	+359 886 399 054	office@riew-pleven.org
РИОСВ Пловдив	+359 32 643 245	riosv@plovdiv.riew.gov.bg
РИОСВ Русе	+359 82 809 281	riosv@riosv-ruse.org
РИОСВ Стара Загора	+359 42 692 200 +359 885 632 494	office@stz.riew.gov.bg
РИОСВ Смолян	+359 885 860 231	riosv-smolyan@mbox. contact.bg
РИОСВ София	+359 2 940 64 98	riosv@riew-sofia.org
РИОСВ Хасково	+359 882 532 798	director@riosv-hs.org
РИОСВ Шумен	+359 54 874 913 +359 885 750 275	riosv@riosv-shimen.eu
Спасителен център за диви животни - Стара Загора	+359 42 60 77 41	wrbc@greenbalkans.org
Българска орнитологическа централа	+ 359 879 499 184	ring.bgs@gmail.com

ПЗЦ - Природозащитен център, РДГ - Регионална дирекция по горите
РИОСВ - Регионална инспекция по околна среда и води

Използвана литература

БИББИ, К., М.ДЖОНС, С.МАРСДЕН. 2000. Методи полевых экспедиционных исследований. Исследования и учеты птиц. М., Союз охраны птиц России, 186 с.

ГОЛЕМАНСКИ, В.(гл. ред.), 2011. Червена книга на Република България. Том 2. Животни. ИБЕИ – БАН и МОСВ, София, 383 с.

КОСТАДИНОВА, И., М.ГРАМАТИКОВ (ред.). 2007. Орнитологично важните места в България и Натура 2000. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 11. София, БДЗП, 639 с.

КОСТАДИНОВА, И., М.ГРАМАТИКОВ. 2008. Опазване и управление на орнитологично важни места. Наръчник на доброволните сътрудници по програма за ОВМ. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 14. София, БДЗП, 99 с.

ГЕОРГИЕВ, Г. 2001. Националните и природните паркове и резерватите в България. София, 2004, изд. „Гей Либрис“, 294 с.

МИХАЙЛОВ, Х., С.СТОЯНОВ. 2001. Ловни птици и бозайници в България. Практическо ръководство, С., Пенсофт, 208 с.

МУРАВЕЕВ, Ю. (съст.). 1998. Как да опазим и рибата, и птиците. Българско дружество за защита на птиците. Пловдив, 31 с.

НАНКИНОВ, Д., С.СИМЕОНОВ, Т.МИЧЕВ, Б.ИВАНОВ. 1997. Фауна на България. Том 26. Aves. Част II. С., Акад. изд. „Проф. М. Дринов“, 427 с.

НИКОЛОВ, С. 2010. Птиците в земеделските земи на България – определител за фермери. БДЗП, Природозащитна поредица – книга 18, София, БДЗП, 112 с.

НЯГОЛОВ, К. 2003. Синоними, местни и народни имена на птиците в България. БШПОБ, Природозащитна поредица – Бургаски влажни зони, Бургас, 37 с.

СИМЕОНОВ, С., Т.МИЧЕВ, Д.НАНКИНОВ. 1990. Фауна на България. Том 20. Aves. Част I. С., Акад. изд. „Проф. М. Дринов“, 427 с.

СИМЕОНОВ, С., Т.МИЧЕВ, Г. ПЧЕЛАРОВ. 1991. Птиците на Балканския полуостров – полеви определител. София, изд. „Петър Берон“, 250 с.

СПАСОВ, С., Й.ХРИСТОВ, С.НИКОЛОВ. 2006. Определител на широко-разпространените птици в България. БДЗП, Природозащитна поредица – книга 8, София, БДЗП, 96 с.

ТОДОРОВ, Е. 2004. Природен парк „Персина“ – рай за водолубивите птици. ДПП „Персина“, 63 с.

ШУРУЛИНКОВ, П., Р.ЦОНЕВ, Б.НИКОЛОВ, Г.П.СТОЯНОВ, Л.АСЕНОВ. 2005. Птиците на Средна Дунавска равнина. София, Федерация „Зелени Балкани“, 120 с.

ЯНКОВ, П. (ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, Книга 10, София, БДЗП, 679 с.

BIBBY, C. J., N.D.BURGESS, D.A.HILL. 1992. Bird Census Techniques. Academic Press, London, 257 p.

BUNARCO. 2014. List of the Birds Recorded in Bulgaria. – Acta zool. bulg., 61 (1), 3-26.

SVENSSON, L., P.GRANT, K.MULLARNEY, D.ZETTERSTROM. 1999. Collins Bird guide. The most complete field guide to the birds of Britain and Europe. London, Harper Collins Publisher, 400 p.

TUCKER, G.M., M.F.HEATH. 1994. Birds in Europe: their conservation status. BirdLife Conservation series No. 3. BirdLife International, Cambridge, UK, 600 p.

Допълнителна ловна литература

АНГЕЛОВ Ч. 2008. Календар на ловеца. С., ИК Наслука.

БОТЕВ Н., И.КОЛЕВ. 2002. Млад ловец. С., ИК Наслука.

МИХАЙЛОВ Х., С.СТОЯНОВ. 2001. Ловни птици и бозайници в България. С., ИК PENSOFT.

ПАЦОВ Й., Ч.АНГЕЛОВ, И.ВАСЕВ, В. ЛОЗЕНСКИ, Г.МЛАДЕНОВ. 2010. Ловът в България. С., ИК Наслука.

АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ

Ловни видове

Глухар (<i>Tetrao urogallus</i>).....	15
Голяма белочела гъска (<i>Anser albifrons</i>)	26
Горски бекас (<i>Scolopax rusticola</i>)	41
Гривяк (<i>Columba palumbus</i>).....	22
Гугутка (<i>Streptopelia decaocto</i>)	24
Гургулица (<i>Streptopelia turtur</i>).....	23
Зеленоглава патица (<i>Anas platyrhynchos</i>).....	28
Зимно бърне (<i>Anas crecca</i>)	32
Качулата потапница (<i>Aythya fuligula</i>).....	36
Клопач (<i>Anas clypeata</i>).....	25
Лиска (<i>Fulica atra</i>).....	40
Лятно бърне (<i>Anas querquedula</i>)	30
Обикновен скорец (<i>Sturnus vulgaris</i>).....	47
Полска врана(<i>Corvus frugilegus</i>).....	45
Планински кеклик (<i>Alectoris graeca</i>)	21
Пъдпъдък (<i>Coturnix coturnix</i>).....	19
Сврака (<i>Pica pica</i>)	43
Сива врана (<i>Corvus cornix</i>)	46
Средна (обикновена) бекачина (<i>Gallinago gallinago</i>).....	42
Тракийски кеклик (<i>Alectoris chukar</i>)	20
Чавка (<i>Corvus monedula</i>)	44
Фазан (<i>Phasianus colchicus</i>)	16
Фиш (<i>Anas penelope</i>)	34
Шилоопашата патица (<i>Anas acuta</i>).....	38
Яребица (<i>Perdix perdix</i>)	18

Защитени видове, сходни по външен вид с някои ловни

Белоока потапница (<i>Aythya nyroca</i>)	64
Бойник (<i>Philomachus pygnae</i>)	74
Бял ангъч (<i>Tadorna tadorna</i>)	51
Бял щъркел (<i>Ciconia ciconia</i>)	85
Гарван (<i>Corvus corax</i>)	82
Голям нирец (<i>Mergus merganser</i>)	56
Голям свирец (<i>Numenius arquata</i>)	79
Голям червеноног водобегач (<i>Tringa erythropus</i>)	78
Голяма бекарина (<i>Gallinago media</i>)	76
Гълъб хралупар (<i>Columba oenas</i>)	81
Дебелоклюна чучулига (<i>Melanocorypha calandra</i>)	84
Звънарка (<i>Bucephala clangula</i>)	66
Зеленоножка (<i>Gallinula chloropus</i>)	73
Кафявоглава потапница (<i>Aythya ferina</i>)	62
Къдроглав пеликан (<i>Pelecanus crispus</i>)	69
Ливаден дърдавец (<i>Crex crex</i>)	72
Малка бекарина (<i>Lymnocyptes minimus</i>)	75
Малка белочела гъска (<i>Anser erythropus</i>)	48
Малък корморан (<i>Phalacrocorax pygmeus</i>)	71
Малък нирец (<i>Mergellus albellus</i>)	53
Малък свирец (<i>Numenius phaeopus</i>)	80
Полска чучулига (<i>Alauda arvensis</i>)	83
Сива гъска (<i>Anser anser</i>)	49
Сива патица (<i>Anas strepera</i>)	58
Среден корморан (<i>Phalacrocorax aristotelis</i>)	70
Среден нирец (<i>Mergus serrator</i>)	54
Тръноопашата потапница (<i>Oxyura leucocephala</i>)	68
Червен ангъч (<i>Tadorna ferruginea</i>)	52
Червеногуша гъска (<i>Branta ruficollis</i>)	50
Червеноклюна потапница (<i>Netta rufina</i>)	60
Черноопашат крайбрежен бекас (<i>Limosa limosa</i>)	77

Дневни грабливи птици

Белоглав лешояд (<i>Gyps fulvus</i>)	89
Голям ястреб (<i>Accipiter gentilis</i>)	95
Египетски лешояд (<i>Neophron percnopterus</i>).....	90
Ловен сокол (<i>Falco cherrug</i>).....	87
Малък креслив орел (<i>Aquila pomarina</i>).....	91
Морски орел (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	88
Обикновен мишелов (<i>Buteo buteo</i>).....	93
Сокол скитник (<i>Falco peregrinus</i>).....	98
Тръстиков блатар (<i>Circus aeruginosus</i>).....	92
Царски орел (<i>Aquila heliaca</i>).....	94
Червенонога (Вечерна) ветрушка (<i>Falco vespertinus</i>).....	97
Черношипа ветрушка/Керкенец (<i>Falco tinnunculus</i>).....	96

БЕНЕФИЦИЕНТ:

Община Шабла

ЗА КОНТАКТИ:

тел.: 05743/41-45

email: obshtina@ob-shabla.org

www.shabla.bg

**ЕДНА ПОСОКА
МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ**

www.eufunds.bg

Проект „Подобряване природозащитното състояние на червеногушата гъска (Branta ruficollis, Pallas, 1769) чрез изпълнение на мерки от Плана за действие за вида (ПД, 2018)“, финансиран по Договор № BG16M1OP002-3.027-0002-C01 от 04.01.2021 г., по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г., съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейските структурни и инвестиционни фондове.